

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM 38. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948. SZEPTEMBER 16.
5708. É.Ú. 12.

Nem lehet páholyból nézni az eseményeket!

Irta: SÓS ENDRE

Szívesen szólok hozzá az *Új Élet* szerkesztőségének felkérésére „A zsidó semlegesség kámtékony illúziója” című legutóbbi vezércikkhez, amelynek minden sorával egyetértek és amellyel minden dolgozó zsidónak tökéletesen egyet kell érteni.

Az *Új Élet* missziót teljesít, amikor elősegíti a „zsidó semlegesség” illúziójának végleges felszámolását. Nem szabad, hogy egyetlen zsidó is azt higgye: a zsidók semlegessé maradtak a „két világ” — a kapitalizmus és szocializmus — harcában! Nem lehet, hogy egyetlen zsidó is abban a tévhitben éljen: a zsidók „páholyból” nézhetik a világméreteken zajló viaskodást, az imperialisták és a szabadságukért harcoló népek küzdelmét!

Beszéljünk őszintén!
Félreérthetetlen állásfoglalásra van szükség! Senkisémet lehet közömbös! Senkisémet illet páholyban!

Beszéljünk nyíltan!
Aki nem akar állásfoglalni, aki azt állítja, hogy „apolitikus”, aki kerüli a színvallást, — az is kifejezi a véleményét! A hallgatás és a passzivitás — szintén fejfájás!

Aki hallgat és nem ismétli saját körében a népi demokrácia és a szocializmus nagy igazságait, az akarva, vagy

akaratlanul az ellenségnek „dolgozik”!

Aki „páholyban” óhajtatni és „páholyból” szeretné szemlélni a dolgok kialakulását, az nem bánja, ha ebből a „páholyból” egy új Auschwitz felé haladó világrend körvonalai bontakoznak ki. Az ilyen páholy-zsidó csak egyben téved: abban, hogy a páholyból nem ráncigálják ki. Hát olyan rosszak már az emlékezőtehetségek? Hát olyan könnyen felednek az emberek? Hát nem tudják már ezek a mai páholy-zsidók, hogy mi lett a sorsuk a régebbi páholy-zsidóknak?!

Ma mégkevésbé lehet páholyban üldögélni. Az emberiség világszínházhoz érkezett.

Frappánsan mutatott rá Lukács György elvtársam erre a választra a haladó magyar értelmiségnek azon a zeneakadémiai nagygyűlésén, amelyen az ország legjobb írói, művészei és tudósai megválasztották a wrocławi Értelmiségi Világkongresszuson életrehívott világszervezet magyarországi tagozatát, a Magyar Értelmiség Nemzeti Bizottságát.

Mit mondott Lukács György? Szó szerint ezeket mondta: „Választon vagyunk. Auschwitz és Majdanek árnyékát kell felidézni. Mert a választott van: akar-e az értelmi-

ség új Auschwitzok tervezője, felépítője, üzemeltetője lenni, — amely Auschwitzokban ugyanakkor az értelmiség lelkéből fognak szappant főzni — akar-e az eljövendő háború, a készülő barbárság segédereje lenni, vagy pedig betájtja, hogy az imperializmus ellen kell fordulnia, ha azt akarja, hogy a tudomány, a technika nagy vívmányából építő s nem a kultúrát romboló erők legyenek.”

Igen, Lukács György oda-vetítette a Zeneakadémia ki-világított termébe Auschwitz és Majdanek árnyékát. Pedig a Zeneakadémia széksoraiban nem ültek SS-legények és gázolóhéroek. De Lukács György rámutatott, hogy tízezrek és tízezrek, százezrek és százezrek pusztulásáért felelős az értelmiségnek az a része, amely nem szállt szembe idejében az Auschwitzot és Majdaneket előkészítő tévtanokkal.

Auschwitz és Majdanek nem voltak önálló „alamik”. Auschwitz és Majdanek természetes következménye volt mindannak, ami Magyarországon a szegedi ellenforradalmi mozgalomtól és Németországban a hitlerizmus kezdetétől kezdve történt. A kereszténység krisztusi értelmét megcsufoló „keresztény kurzus” és az igazi hazafiságot

megvalázó horogkereszt ultranacionalizmus nem is torkolthatott egyébbe, mint Auschwitzba és Majdanekba. De ugyanide vezet szükség szerűen a jobboldaliság minden újabb válfaja is! A népi demokrácián és a szocializmuson kívül nincs olyan rendszer, amely előbb, vagy utóbb ne folymodnék Gestapo-módszerekhez, SS-stílus-hoz, Auschwitzhoz és Majdanekhez!

A magyarázat igen egyszerű. A kapitalizmus elérkezett utolsó fejezetéhez. Legfeljebb évei, vagy évtizedei vannak. A helyzet országoként változik. De abban teljesen megegyezik, hogy a végnapjaiktól rettegő nagytőkészek mindent megtesznek bukásuk feltartóztatására és azal kísérleteznek, hogy bizonyos ideig a „zsidókérdéssel” tereljék el a tömegek figyelmét a vérlázító vagyon- és jövedelemmegosztási viszonyokról.

A nagykapitalisták és imperialisták — ugyanugy, ahogy Németországban és a csatlósállamokban tették — mindenütt végsőkig ragaszkodnak államhatalmi szerepükhöz és gazdasági monopóliumaikhoz, s ha kell, e ragaszkodás némi meghosszabbítása érdekében Auschwitz

Ára 1.40 forint

és Majdanek megismétlésétől sem riadnak vissza!

Wallace nemrégiben kijelentette, hogy az Egyesült Államokban már működik Gestapo-szerű organizáció és ha a politikai fejlődés nem terelődik más irányba, rövidesen építeni kezdik a koncentrációs táborokat is.

„Amerikában ilyesmi nem lehetséges” — mondják egyesek... „Amerikában sohasem lehet Auschwitz, vagy Majdanek” — állítják mások... Én jobban hiszek Wallace szavainak, mint a páholy-zsidók bizonygatásainak.

Ha a monopolkapitalizmus és imperializmus végvonaglására elér egy bizonyos határt, akkor — ország ide, ország oda — nincs többé, ami visszatartja a monopolkapitalistákat és imperialistákat új Auschwitzok és Majdanekok építésétől, üzembelhelyezésétől és üzembentartásától!

Marx már régen megvilágította az antiszemitizmus legmélyebb gyökerét és a tömegek elé állította a kapitalizmusnak az antiszemitizmussal való összefüggését. Aki Marxot gondosan tanulmányozta, az egy pillanattig sem kételkedhetik abban, hogy az antiszemitizmus brutális formája csak a kapitalizmus teljes összeomlása után szűnik meg politikai hatóerő lenni.

Ha a lipótvárosi espressóban az Uj Élet állásfoglalást sürgető cikkei hangosan szidalmazó zsidó egyetemi magántanár nem is hajlandó elismerni Lukács György előbb említett állításainak az igazságát, mi tudjuk, hogy a választás elé érkezett értelmiség elutasítja a zsidóság számára is aktuális!

Ha akadnak is olyan zsidók, akiknek a házbörjövendük hiánya fáj és nem tetszik a betegségleyezést kiterjesztő népi demokrácia rendszere, a magyar zsidók túlnyomó többsége tudja: létünk, vagy nemlétünk a népi demokrácia és a szocializmus lététől, vagy nemlététől függ.

Hogy a kapitalizmus védelmezői előbb-utóbb mindig antiszemitákká lesznek, azt klasszikusan mutatja a Neue Zürcher Zeitung példája. A nemzetközi nagytőkének ez a többnyire előkelő hangu orgánuma, amely „finoman” szokta elintézni még adás szovjetellenességét is és hazugságait ezüstpapírba csomagolja, néhány nap előtt — a lengyel munkáspárt főtít-

ká változásával kapcsolatosan — több nevet ezzel a megjegyzéssel közölt: (azelőtt X)... Ugyanezt a megjelölést használta a nácik hírhedt lapja is! Hát a Neue Zürcher Zeitung már a Völkischer Beobachterrel kezd versenyezni?!

Nem folytatjuk. Nincs szükség újabb érvekre. Felesleges a további argumentálás. Nemcsak a népi demokráciának és a dolgozók társadalmának,

hanem önmagának, családjának, gyermekeinek ellensége az a zsidó, aki páholyban akar maradni és semleges akar lenni abban a nagy harcban, amelynek keresztutjai egyfelől a népi demokráciához és a szocializmushoz, másfelől pedig újabb dunaparti tarkónlóvésekhez, valamint újabb Auschwitzokhoz és Majdanekokhoz vezetnek.

I. G. Jacobson kitüntetése

Hétfőn délelőtt a népjóléti minisztériumban bensőséges ünnepség keretében adták át I. G. Jacobsonnak, a Joint magyarországi igazgatójának azt a magas kitüntetést, amellyel eddigi munkásságát a magyar kormány elismerte és jutalmazta. Ott Károly népjóléti miniszter, Mészáros Károly miniszteri osztályfőnök, Vargha Endre dr. miniszteri osztályfőnök és Zeiting Jendő népjóléti miniszteri biztos társaságában fogadta a kitüntetettet. Az ünnepségen megjelent Stöckler Lajos, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának és a Pesti Izraelita Hitközség elnöke, Kahan-Frankl Samu, az Orthodox Hitközség elnöke, Szűcs Géza dr., az Országos Zsidó Segítő Bizottság elnöke, Bisseliches Mózes, a Pesti Izraelita Hitközség elnökhelyettese és a Magyar Cionista Szövetség elnöke, Benedek László dr., a Zsidókorház igazgató-főorvosa, Berkovitz Áron, a Joint rekonstrukciós munkájának vezetője és még sokan mások.

Ott népjóléti miniszter melegséggel beszéd kíséretében adta át I. G. Jacobsonnak a Köztársasági Érdemrend középkeresztjét.

— Engedje meg, — mondotta — hogy a magyar kormány elismerésére, a köztársasági elnök elhatározása alapján, azért a munkáért, amit egy éven keresztül kifejtett és azért a tevékenységért amivel a Joint működését vezette, a Köztársasági Érdemrend középkeresztjével ányujtsam Önnek. Ez a kitüntetés egyúttal bizonyítéka annak, hogy a magyar kormány mennyire nagyra értékeli azt a tevékenységet, amelyet a Joint az Ön vezetésével végez Magyarországon.

— En a magam részéről —

folytatta a miniszter — külön súlyt helyeztem arra, hogy nekem adassék meg a lehetőség a kitüntetés személyes átadására. Ezzel kifejezésre kívánom juttatni azt, hogy a népjóléti minisztérium részéről is a legnagyobb megbecsülésben részesül igazgató ur. Meg kell köszönnöm a magyar kormány nevében és mindazok nevében, akik munkája során segítségben részesültek, azt a támogatást, amelyet Ön nyújtott. Engedje meg, hogy a köztársasági elnök kitüntetését ezennel átadhassam.

I. G. Jacobson válaszában hangsúlyozta, hogy élelőnek egyik legzesebb pillanata az, amikor a kitüntetést átveheti.

— Nem tekintem ezt — mondta a továbbiakban — úgy, mintha a kitüntetés egyedül nekem, az én munkámnak szólna, hanem amerikai zsidó testvéreim ama lelkes odaadásának, amellyel a magyarországi szegény zsidóságot, s általában az ország szegényeit és intézményeit támogatni óhajlják. Hálával emlékezem meg a népjóléti minisztériumnak és legfőbb vezetőjének: a miniszter urnak, Vargha Endre dr. miniszteri osztályfőnök urnak, Zeiting Jendő miniszteri biztos urnak, valamint közvetlen munkatársaimnak, elsősorban dr. Szűcs Gézának és Berkovitz Áronnak odaadó, lelkes támogatásáról, ami nélkül az én munkám nem lehetett volna eredményes. Ugy érzem, hogy ez a kitüntetés további jó munkára serkent és bátorít, de ez a tevékenység sem volna olyan jó, ha miniszter ur és munka társai nem állnának mellettünk támogatásukkal.

— Kijelentem, hogy továbbra is minden tekintetben segíteni kívánjuk a magyar újjáépítést. Több európai országban jártam

és a legnagyobb megértést a Joint munkája iránt, kormányzati részről, Magyarországon találtam.

A jelen voltak mindkét beszédet lelkesen megénezték, majd Ott Károly népjóléti miniszter hosszabban elbeszélgetett a magyarországi Joint kintlételeit vezetőjével, I. G. Jacobsonnal és az ünnepség vezetőivel.

Hétfőn délután a Joint-bizottság ünnepelte Mr. Jacobson!

Kedden délután pedig az Országos Zsidó Segítő Bizottság vezetői, dolgozói, valamint a Joint-dolgozók jelentek meg a Sas-utcai központban, hogy kitüntetése alkalmából köszöntsék I. G. Jacobson! Jelen volt Stöckler Lajos a Pesti Izraelita Hitközség elnöke, Kahan-Frankl Samu az Orthodox Hitközség elnöke, Bisseliches Mózes a PIH elnökhelyettese, Zeiting Jendő népjóléti miniszteri biztos és Benedek László dr., a Zsidókorház igazgató-főorvosa is. Vargha Endre dr. népjóléti miniszteri osztályfőnök elutazása miatt nem jelenhetett meg az ünnepségen. Szűcs Géza dr., az OZSB elnöke és Adler Tibor az üzemi bizottság elnöke üdvözölte Jacobson igazgatót és megragadta kezét, mire ő melegséggel fejezte ki köszönetét az ünnepelésért. Szűcs dr. átadta a dolgozók ajándékát, majd ugyanez az ő javaslatára táviratban üdvözölte dr. Joe Schwartzot, a Joint európai vezetőjét.

AZ V. KER. IZR. NÖEGYLET HANGVERSENYE

a Zeneakadémia nagytermében
október 2-án, este 8 órakor.

közt: Ernster Dezső,
Schneider Hédi, Garai György,
Pogány Zeuzsa, Berczik tánc-
csoport, Bíró vendégénekes, zongoránál Fraknói Károly.

Jegyek: KONCERT-nél IV., Váci-u. 23.
és a NÖEGYLET irodájában
V., Sziget-u. 38. fsz.

Felhívás!

Erechen és a világon bárhol

Felhasználat, önálló eljárási útmutató, könnyen elsajátítható tipusok, gyakorlati eljárások, szembesítő dolgozatok keres, szövegtétel. A szöveg elsajátításához ideje alatt kollektív munkában. Jelenkezés „ERECH” jelzésre a kiadónál.

BUDAPESTEN 25 éve fennálló, fogalmas helyen lévő, jól bevezetett.

sírkórártár, átadó

kivándorlás miatt. „Biztos megéltetés” jelzésre a kiadónál.

Érdeklí a saját hangja?
Készíttessen lemezt róla!

Petőfi Sándor-utca 12. I. em. Telefon: 182-028.

Udvariassági versenyt a zsidó intézményekben!

Irta: dr. Herskovits Fábián

A demokratikus életforma egyik legértékesebb és legjellegzetesebb sajátossága az a készség, segíteni akarás, udvariasság, amelyet minden öntudatos demokrata kötelezőnek érez a maga számára embertársaival szemben munkája közben és magánéletében egyaránt. És amikor örömmel mutathatunk rá arra, hogy a demokratikus Magyarország hivatalaiban és intézményeiben barátságos és igazán emberi légkör teremtve érvényesítik ezt a demokratikus szellemet a dolgozók egymással versenyezve, ugyanakkor sajnálattal kell megállapítanunk, hogy némely zsidó intézmény-nél ebben a tekintetben — enyhén szólva — még sok a kívánnivaló. Azok a típusok, akik „lefelé taposnak és felfelé görnyednek”, még nem tűntek el teljesen. Vannak, akik azt érzik korszerűnek, hogy most már nemcsak „lefelé”, hanem „felfelé” is pökhendiek és szemtelének. És nem értik meg, hogy az igazán öntudatos demokrata mind „lefelé”, mind „fölfelé” egyformán gerinces, udvariasság és készséges. A zsidó intézmények részére mérhetetlen károkat okozott mindig az a légkör, amelyből hiányzott az emberi hang és udvariasság, így a tömegeket elriasztotta a zsidó közösségtől, ahelyett, hogy ezek a tömegek a zsidó intézményeket érezték volna második otthonuknak, azoknak emberi és testvéri légköre miatt. A hivatali intézményeknél azonban sokkal súlyosabb problémát jelentenek a zsidó jótékonyági intézmények. Régi anekdoták előszereléssel éppen a jótékony-sággal foglalkozókat tüntették fel a leggonoszabb és legkeményebb szívű embereknek. Ami az anekdotákban elfogadható humor, az a zsidó jótékonyági intézményekben megdöbbentő és szomorú valóság. Különös lélektani jelenség, hogy azok, akiknek Isten jótékonyági hitvallást adott, — tisztelet a kéretlenek — az ajtónálálól végig az egész vonalon, valami különös szadizmussal és gonosz rosszakarattal kinnak, megvetik és megalázzák azokat a testvéreiket, embertársaikat, akiknek sorsa ugy alakult, hogy intézmények segítségére szorultak. Valósággal hivatal-suknak érzik, hogy minél több nehézséget gördítsenek az elintézés elébe, hogy minél több ször elutasíthassák a segítség-

kérés elintézését. Az, hogy általában úgy érzi mindegyik magáról, mintha ő a maga sajátjából adományozna a rászorulóknak, még nem lenne baj, hiszen az ember a sajátjából is adhat szeretettel, testvéri együttérzéssel, minden bántás nélkül. De az a gonoszság, amely a segítségadás elintézésének komplikálásában nyilvánkozik meg, az fokozottabban ért-

hetetlen akkor, amikor az ember nem is a sajátjából ad, hanem ellenkezőleg, a segítség-elintézés biztosítja számára a megélhetést. Ez a jelenség már valóban kimeríti az „ideális rossz” fogalmát. Ismétlem hangsúlyozzuk, hogy vannak nagyszámmal igen tiszteltetreméltó kivételek. De még ismételtbben hangsúlyozzuk, hogy a demokratikus élet leg-elenőbb feltétele nem az, hogy a jó, az emberi, a testvéri megérző legyen a kivétel, hanem ellenkezőleg, a rossz mint kivétel is véglegesen és teljesen tűnjék el a közéletből és az egyén lelkivilágából is.

Mikor tehát a demokrácia térhódításának szükségességéről beszélünk és jelenségeit ünnepljük, a zsidó intézmények fennmaradása és kíváncsian megröszéledése érdekében követelnünk kell, hogy a zsidó intézmények dolgozói haladéok nélkül udvariassági versenyt kezdjenek egymás között, hogy a zsidó intézményekbe mielőbb hiánytalanul bevonuljon az az emberi, baráti és testvéri demokratikus légkör, amelynek alapján minden zsidó ember szeretettel és ragaszkodással érzi majd sajátjának és otthonának a zsidó intézményeket és az egész zsidó életet.

Mexikói üzenet

Irta: Antal Gábor

„Érettségi találkozó” című cikkemre — amely hetekkel ezelőtt jelent meg ezeken a lapokon — Mexikóból kaptam érdekes és értékes hozzá-szólást. A mexikói levelet Schlesinger József írta, egy pesti származású zsidó iparos, aki 1930-ban ment ki a fasizmus egyre ördögibbé váló veszélye elől Mexikóba. Ott is mint iparos dolgozik, a mellesleg pedig a mexikói magyar zsidók egyesületének főtitkára.

Emlékeznek talán, hogy fentemlített cikkemben bizonyos Miklósról írtam, akinek nem sokkal a magyar demokrácia, de aki persze Izraelbe se akart menni, hanem valami távoli, exotikus helyre, ahol nem kell dolgozni, nem kell küzdeni, ahol nincs felelősség. „Mexikóról álmodozik...” — írtam erről a Miklósról (de természetesen nemcsak azt az egy szál Miklóst értem általa). És most Schlesinger József megírta — őszintén, kerekén és deplezés nélkül — miképpen festenek ezek a „Miklósok” álmaik földjén, ahová azzal a reménnyel mentek ki, hogy levelesz vál-lukról mindenfajta közösség kínzó gondját és csak saját-magukkal törődhetnek, saját kényelmüket szolgálhatják minden percükben, minden mozdulatukkal. A levél írójá helyes és szükséges önhírálattal jegyzi

meg: lehet, hogy elfogult lessek azokkal szemben, akik a népi demokrácia világát hagyták ott, de meg kell állapítanunk, hogy levelemben nem egyszerű érzelmi mozzanatokkal halmoz, nem jel-zőket mond csupán az „új emigránsok”-ról, hanem igen részletes és több oldalról megvilá-gított konkrét eseteket sorol fel, (nem hallgatva el a jót és a nemeset sem), amelyekből élénk színekben bontakozik ki a mexikói „Miklósok” helyzete. Erről a helyzetről pedig az egész magyar zsidóság foruma előtt beszélnünk kell, mert az arra az igazságra bont meg ben-nünket: hogy a jobb jövőért küzdő zsidó dolgozó tömegek nem vállalhatnak semmiféle rosszul értelmezett hamis „szolidaritás”-t azokkal, akik meg-szűnnek a közösségi világért, a jobb világért való komény munka elől, akik egy korhadt, ban lévő, megromlott életformát akarnak folytatni Mexikóban vagy a világ bármely táján ahol azt remélik, hogy ott „másképp” állnak a dolgok, hogy „ott még lehet...”!

Schlesinger József és társai a fasizmus elől menektek ki Mexikóba, nem akartak megrom-ladni és elpusztulni. A dolgozó tömegek felemelkedésének — mint Schlesinger írja — akkor még nem láthaták semmiféle távlatát, nem volt reményük

arravonatkozólag, hogy szabadságban és igazságban éljenek. Voltak ugyan, akik a legnehezebb viszonyok között is vállalták az ittmaradást és a nép végső győzelmének derűs tudatában a föld alatt, ezernyi akadályt küzdve szervezték az ellenállást és voltak, akik Izrael földjén dolgoztak és verejték-kezték és a fasizmus elleni világmozgásban vettek részt a szabadságért. De aki akkoriban Mexikóba ment, azt meg lehet és meg kell érteni, abban az időben ez is ut volt egy magyar zsidó számára: az élet megmen-tésének útja! Schlesingerék azonban már az elején tudták és most is tudják, hogy ez az út, csak ideiglenes ut volt, és lá-vissza akár jönni kezdték, az immár felszabadult Magyaror-szágra, ki pedig Izraelbe akar kimenni, hogy kivége részét az építésből. A „Miklósok” azonban úgy jöttek ki Mexikóból, mintha „gyarmati kormányzók lennének” — a levél kifejezé-sével élve — mint bódítók, akik előtt mindenkinek le kell borulnia. Ezek az „új emigrán-sok” nem hajlandók dolgozni, nem hajlandók semmit sem tenni a zsidó ügyért, de amikor megszorultak, felkeresik a különböző zsidó intézményeket és segítséget, támogatást követel-nek. Egy fiatalembert például, aki nemrégiben ment ki Buda-pestről Mexikóba és aki a magyar zsidók egyesülete egy asztalosműhelyben akart elhelyezni, hogy megtanulja azt a hasznos szakmát, kijelentette: „Nem azért jöttem ki Mexikóba, hogy dolgozzam. Az én apám Budapesten gépgyáros, követel-em, hogy elhez máltá elhelyez-kedést biztosítsanak számom-ra...”

MINDEN DEMOKRATIKUS-SZELLEMŰ
KÖNYVET MEGTALÁL
Dr. LANGER NORBERT
ÖTNYELVŰ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBAN
ANDRÁSSY-UT 58
ELŐFIZETÉS CSAK HETI HÁROM FORINT
Beiratkozás bármikor. Naponta cserélhet.
Minden újdonságot azonnal olvashat.

Mondanunk sem kell, hogy az illetőknek nem gépgyáros, hanem derék, becsületes pesti iparos az édesapja, és hogy a fiatalember esete — szerencsére — nem mindennapos. De nagyon gyakran jelentkeznek a mexikói magyar zsidók irodájánál olyan zsidók, akik kijelentik, hogy ők filmszínészek, de legalábbis hírlapírók szeretnének lenni, ha azonban ez mégsem menne máról-holnapra, hát kapcsolja be őket az „Emuna” (így hívják az egyetemes) valami jó kis üzletbe, ahol sok pesót lehet keresni. Az „Emuna” persze nem azért működik, hogy azokból, akik egy szót sem tudnak spanyolul, spanyol hírlapírókat neveljen és hogy üzleteket bonyolítson le. Amikor azonban ezt megmagyarázzák, a mexikói „Miklósok” méltatlankodva jelentik ki, hogy „nem azért jöttünk el Magyarországról, hogy iparosok és munkások legyünk”. Amikor aztán az „Emuna” emberei Erceet emléik előlük, egyenesen dühbe gurulnak.

*

Szomorú képet tár fel Schlesinger József levele, amelyből — és más hasonló levelekből — más alkalommal hosszabban fogunk idézni. Hosszabban, mert mindannyiunknak tudnunk kell, hogy a munka és a felelősség elől nem „lőghalunk” meg, még ha messzi tengereken kellünk is át. Tengeri-tengeri fogunk a világban, napról-napra, lehetőségről-lehetőségre fogunk élni — és fokozatosan elkopni — ha életünknek nem szabunk tervet, ha nem tisztázzuk bátran és mellétkintet nélkül céljainkat, gondolatainkat, ha nem számolunk le különféle illúziókkal. A lelkek zavarára csak egy orvosság van: megtalálni az élet értelmét, azt a világnézetet, amely ki vezeti bennünket a válságból, azt a világnézetet, amely a valóság, a valóságos feladatok talárára épül. Ez a mi orvosságunk, nem pedig a „vadregényes Mexikó” és a „vadregényes Ábránd”. A munka, a jobb jövőért küzdő, szervezett munka az egyetlen út, nem pedig a „Fahrius Blanc”, az ismeretlenbe való fragilis ugrás. Schlesinger József mexikói üzenete egyik kis dokumentuma annak a világtörténelmi méretű üzenetnek, hogy a zsidóság vessen véget szerencsétlen Áhaszérus-korszakának, hogy ott lelje meg hazáját, ahol lehetőség nyílik a szebb, jobb és biztosabb világ építésének fáradságos, de egyedül felszabadító, egyedül boldogító munkájára. Ertsük meg, testvérek, ezt az üzenetet!

Tóratemetés és emlékező körmenet a rákoskeresztúri zsidó temetőben szeptember 26-án

A homokórán ismét lepergett egy esztendő, holdoklik a nyár s az ősz, a nevelő utód készülő évvonni örökségét. Igen, hamarosan itt az ősz s a bérán leluító levelek, a korán sötétségbe bukó napok mind-mind az elmúlásra emlékeztetnek. Mintha figyelemoztatók a gyarló emberre: vigyázz, egyszer lehullasz te is, mint a levél a fáról s napod sötétségbe bukik.

Ilyenkor ősszel, a félsötét napok elől a zsidó ember is emlékezik. Tudja, hogy jön a nagy számonkérés napja, amikor számbavesszük és megnévettetik, amikor döntenek további sorsán felett. Ilyenkor szorongó lélekkel zarándokol ki szeretetlehez a temetőbe, hogy — talán életében utoljára — letegye az emlékezés követ sirhanijának, hogy halk imát mondjon felettük és kérje őket, legyenek szószólói az ég Urának az emlékezés idején. És sajnos, az elmúlt fasiszta korszak tömeg-mészárlásai gondoskodtak arról, hogy minden zsidóember emlékjében minél több ilyen szószóló legyen. Százczernél több mártírnak nincsen énjja. Tízczernél több zsidó vértana nyugszik a mártírperecella virágos hantján alatt. E tízezer mártír hozzátartozóinak nagy kivrő ovausa is demonstrálni fogja azt a tényt, hogy felejtetni ezt a példátlan gaztettet nem szabad és nem lehet.

A Pesti Chevra Kadisa a múlt évben elhatározta, hogy szlichot első reggelén a hagyományoknak megfelelően, körmenetben járják körül a mártírperecellát. Ezek és ezek jelentek meg ezen a nagy kivrő ovauson és rótták le fájdalmas kegyeletüket. Ugyanakkor tették le annak a monumentális emlékműnek alapkövét, melyen a budapesti zsidóságának a munkaszolgálatban és a deportálásban elpusztult tagjainak emlékeit örökítik meg. Az elmúlt év folyamán ehhez az alapkövhöz, ehhez az egyszerű tégladarabhoz zarándokoltak ki azok, akiknek hozzátartozói ismeretlen helyen nyugszanak. A Chevra vezetősége gyepszőnyeggel fustatta be az alapkövet és kö-virágartót

helyezett el felette. Azóta minden nap friss virágoktól terhes a virágartó.

A Pesti Chevra Kadisa ezidén is megtartja a nagy kivrő ovaust, a kollektív gyásznap ezt a monstre megnyilvánulását. Szlichot első reggelén, szeptember 26-án 11/10 órákor ismét ezek és ezek vesznek részt a fájdalom ezen a néma felvonuláson. Ezzé gyászgyertyákkal a kezében, gyászimákat mormolva járja majd körül a végelátnatlan körmenet a mártírok perecelláját. És ez a sokezerényi tömeg a maga fülérre, vagy fontos adományai is minden bizonyos hozzájárul ahhoz, hogy a mártíremlékmű minél előbb hivatalosan a budapesti zsidóság méltó módon vesztését.

Ugyanakkor szlichot első reggelén a kegyelet jegyében fájdalmas ünnepségen a tóratemetés megrázó szertartása folyik majd. Fasiszta barbárok vak dühükben nem kímélték az isteni hamokat hirdető szent pergaméneket sem, kíméletlenül összetépték és meggyalázták a zsidóság féltve őrzött kincsét, megszentelték a Tórákat, melyek éppolyan ártatlan áldozati leletek egy emberetlen korban, mint zsidók százezrei. Évtizedek óta nem vett részt a pesti zsidóság ilyen szívvelépo temetésen. Annak lehet, mindig megmennek a Tóratemetésből, de annál az emberi gyűlölet teljesen hasznavehetetlenné lett, azt elcsengetik az anyaföldbe. Most régi kegyelet szertartások szerint ugyanoda temetik a Tórafoszlanókat, ahol a mártírok pihennek.

Tóratemetés és emlékező körmenet. Emlő haviak vezető eseményei. Itt az ősz, temetünk és emlékezzünk.

KECSKEMETI GYÖRGY

FORRÓ ALADARNÉ

„Lilly” NŐI DIVATSZALON

RUHÁK és
LOUSE-KÖLÖNLEGESSÉGEK

készítője, a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője.

LESZÁLLÍTOTT ÁRAK

VI., Felső Sándor-u. 2. sz. lételei

A „Mikéfé” vezetősége

a közelgő ünnepek alkalmából emlékezteti a nb. temetőlátogató közönséget, hogy virágárusítása csakis a régi helyén, a kapun belüli pavilonban történik. Kérjük Hittestvéreink támogatását. Vásárlásainál emlékezzen erre!

Töltsd az újévi ünnepet Erdőligeten.

Ünnepi előadás, kényelmes szobák. Előjegyzés Erdőliget, Elmők-utca 9., vagy minden hétfőn d. u. 4-10 óráig, Budapest, Andrássy-út 72. II. 11.

MOSONMAGARÓVÁR IZR. JARÁS-HITKÖZSÉGE

1948 szeptember 26-án, d. e. 11 órákor tartja

újjaépített templomában elhelyezett, deportálásban és munkaszolgálatban elhunytak

emléktábláinak leleplezési

gyászünnepeit.

A Bajai IZR. Hitközség

a deportálásban és munkaszolgálatban mártírhaltat hall hittestvérek emlékére

emlékművet létesít

Akkor a létesítendő emlékműben szereleik nevét megőrkíteni kívánják, jelenések metóbb az emlékműbizottságnál.

A Sárbogárdi IZR. Hitközség azonnali befizetésre

kántor-metszőt

keres. Fizetés megálapodás szerint. Utikötésért csak a megálapodottnak térítünk meg. Pályázati határidő szept. 24. Előjáróság.

AUT. ORTH. ISRAELITA HITKÖZSÉG SÁTORALJAHELY.

Ezenképp a hittestvéreinket, hogy a városunkból és megyéinkből elbocsátott munkaszolgálatban és deportálásban elpusztult mártíroknak emléket állítsunk, emlékművet állítsunk. Ezenképp a hittestvéreinket, hogy a városunkból és megyéinkből elbocsátott munkaszolgálatban és deportálásban elpusztult mártíroknak emléket állítsunk.

szeptember 26-án (Szlichot első napján) lesz,

mellyre a hittestvéreinket ezon megá-

hívjuk.

Ezenképp a hittestvéreinket, hogy a városunkból és megyéinkből elbocsátott munkaszolgálatban és deportálásban elpusztult mártíroknak emléket állítsunk, emlékművet állítsunk. Ezenképp a hittestvéreinket, hogy a városunkból és megyéinkből elbocsátott munkaszolgálatban és deportálásban elpusztult mártíroknak emléket állítsunk.

A KISÚJSZÁLLÁSI HITKÖZSÉG szeptember 24-án d. e. 11/12 órákor avatja fel a deportálásban és munkaszolgálatban elpusztult

mártírjainak emlékére

templomában felállított emlékművet. Az ünnepség után a temetőben lesz avatás.

mártírjaink jelképes siremlékét.

KERESZTEM

Steuer György

muszt (szül. 1923, anyja Herz Irén) fogasúba került 1941 július 26-án Boharodza-Otaniand. Ertesítést kér Herz Erzelet, Budapest, VII. Somogyi Déla-ut 3 A.

Hirek Jisraeletről, a Zsidó Államról

Izrael első diplomáciai tiltakozó jegyzéke Washingtonba

Múlt heti hírmagyarázatunkban beszámoltunk már arról, hogy az Egyesült Államok kormányának magatartása Izrael irányában ismét — nem első és valószínűleg nem utolsó ízben — megmerevedett. Jeleztük, hogy ez a magatartás részben a nemzetközi helyzettel, de még inkább az izraeli választások előtti belpolitikai helyzettel magyarázható. A State Department fellépése azonban nemcsak diplomáciai vonalon mutatkozik meg, mint pl. tiltakozások a népi demokráciák kormányainál az Izraelnek adott állítólagos anyagi és fegyveres segítség miatt, hanem a legújabb jelentések szerint legérzékenyebb pontján érinti a zsidó érdekeket.

a bevándorlás megnehezítésével, illetőleg behatárolásával. Az Egyesült Államok kormányának ugyanis utasítást adott a németországi amerikai övezet ismételt vezetésének, hogy a zsidó D. P. táborokból akadályozzák meg katonakorú férfiak és nők Palesztinába vándorlását.

Az adott körülmények között ez a németországi táborokból történő kiáramlás szinte teljes leállítását jelenti. Ezzel kapcsolatban Eliahu Epstein, az izraeli kormány washingtoni követe a külügyminiszter utasítására

tiltakozó jegyzéket adott át a State Department-be. A jegyzék azt kívánja az amerikai kormánytól, hogy a németországi hatóságoknak adott utasításából törölje a katonakorúakra vonatkozó kitételeket, mert a Biztonsági Tanács felhatalmazta létrehozni fegyverszüneti megállapodással az teljesen ellentétes.

A jegyzék a továbbiakban közli, hogy értesülések szerint az UNO közvéltője azt kívánja, hogy a kivándorlók novél először hivatalosnak küldjék be és a tényleges elindulásra csak az engedélyének megérkezése után kerüljön sor. Ez Bernadottának az UNO által meg nem szavazott jogot biztosítani és a megállapodással ellentétes módon adna katonakorú emberek átjázásának teljes megakadályozására. Az izraeli kormány a fegyverszüneti megállapodás értelmében biztosítékot és ellenőrzési jogot adott az UNO megbízottának arra vonatkozóan, hogy katonakorú embereket, akik a fegyverszünet életbe lépése után érkeznek Izrael területére,

nem sorozza be és hadműveleti célelményeknél nem használja fel.

Az Egyesült Államok kormányának katonai és németországi lépése azonban Bernadotte kívánságainak teljesítését jelenti. A jegyzék befejező részében az izraeli kormány aggályait fejezi ki arra az esetre, ha az amerikai kormány az UNO közvetítője intézkedései következtében a fegyverszünet helyzetében is változás állna be, mert Izrael mégpót fremdköztől érzékenyen érintené az a tény, hogy a né-

metországi és ausztriai táborokból szinte teljesen leállna a bevándorlás.

Az amerikai kormány Izrael ellenes intézkedései következtében számos repülőterén felfatározatták azokat a repülőgépeket, amelyeket az izraeli kormány, vagy különböző gyűjtési akciók vásároltak az izraeli védelmi hadsereg számára.

A nyugati hatalmak tervel Jeruzsálem gyámság alá helyezéséről

A Biztonsági Tanács ismételt felszólításai ellenére is Jeruzsálemben folytatódott a harcok. A Kol-Jisrael jelentése szerint néhány napos szünet után ismét megkezdődött az ágyútűz a Szent Városban. Vasárnap a szembenálló felek többszörös kölcsönös tüzelés alá vették az elcsúszott városrészeket.

A harcok a „tízlet szüneteszt” megállapodásnak arab részről történeti ismételt megszegése következtében újultak ki.

Bernadotte közéleti „közvetítési” során ismét tárgyal az Arab Liga államával, valamint Sherifet külügyminiszterrel. A megbeszélések tárgya hirszerint az arab D. P. kérdés és Jeruzsálem helyzete volt. Bernadotte környezetében származó értesülések szerint a közvetítő legújabb tárgyalásai csak átmeneti minősítések. Bernadotte ugyanis csak először nem látott erőviszonyok között megvalósuló tárgyalásokat akarja megakadályozni, abból a célból, hogy Jeruzsálemre vonatkozóan ismét új javaslatot legyen az UNO szeptemberi közgyűlésén.

Az új terv szerint

Jeruzsálemet a nyugati hatalmak már nem az araboknak kívánják fel — a katonai kényszerrel felvezetett olyan hatalmas zsidó ellenállás mutakozott, ami ha hadműveletekre került volna a sor, Jeruzsálemet

egészében Izrael államához csatolta volna — hanem

amerikai-francia gyámság alá készítenek elő.

A tervet Bernadotte még Stockholmól visszatértekor néhány napos párizsi tartózkodása alkalmával beszélt meg Trygve Lie-vel, az UNO főtitkárával valamint a párizsi amerikai követtel.

A javaslat szerint amerikai kormányzó kezében lenne Jeruzsálem biztonsági ügyeinek intézése, míg a polgári ügyvezetést francia kormányzó látná el.

Míg Bernadotte teljes egészében Párizsra készült fel,

az izraeli helyzet katonai szempontból egyre élesedik.

Az ellenőrző bizottság szinte egyáltalán nem működik és ennek következtében a fegyverszüneti megállapodások ellenére az izraeli kormány nem tud szárazföldi uton, törvényesen utánpótlást küldeni az egyiptomi vonatokon keresztül a negatív településekre. Egyiptom a legkülönbözőbb formális kifogásokra való hivatkozásokkal meg-

tagadja az élelmiszerhiányok átvételét.

Mint ahogy az izraeli kormány ezzel szemben mindent elkövet a távoli települési pontok helyzetének javítására, a csapatok közötti összeköttetések előreléphetnek.

Egyiptom ugylátatik minden tekintetben háborúra készült fel. Az Egyesült Nemzetek lapjának az „Al-Hamásza”-nak jelentése szerint

a Szuezi csatorna övezetében levő német hadifoglyokat szabadon bocsátották és egyben bevonultatták egy Gilzoa melletti laktanyába, ahol korábbi német SS csapatok képezik ki őket a zsidók elleni harcra.

A lap szerint a kiképzést egy lakos német katonai szervezet irányítja. Ez a szervezet minden német hadifoglyot táborban működtet. Az SS kiképző tisztek néhány hónappal ezelőtt érkeztek Bizontól.

Egyes hírek szerint azonban összehúzócsék várható az arabok között is, mint ahogy a Murtti a különböző arab kormányok közötti tárgyalások ügyek intézéséből. Ezért az előző megállapodást szervez a palesztinai arabok között.

Az illegális szervezethez tartozó katonák feladata állítólag megvédeni a palesztinai arab falvakat az egyiptomi katonák általános zaklatásaitól és fosztogatásaitól. Más jelentések szerint a Murtti azért szervezi illegális csapatokat, hogy azok az UNO Teljes Ülése után esetleg állandósuló fegyverszüneti körülmények között is terrorizálják a helyi lakosságot. Egyiptom a legkülönbözőbb formális kifogásokra való hivatkozásokkal meg-

Cyprus szigetén súlyosabbra fordult a helyzet

Moshe Kolodni, a cyprusi segélybizottság tagja egy sajtóértekezleten kijelentette, hogy az angol kormány magatartása következtében zendülést és vérontástól kell tartani a cyprusi

táborokban. Ha nem oldják fel a katonakorú cyprusi internáltak izraeli vándorlásának zárlatát a közeljövőben, súlyos események bekövetkezését nem lehet megakadályozni. Az egyébként is rossz tábori viszonyok az utolsó hetekben tragikus gyorsasággal tovább romlottak. Kolodni szerint

bizonyos vonatkozásban ezek a táborok rosszabbak a német náci koncentrációs táboroknál is.

Az izraeli kormány kiküldöttét már nem engedték be a táborokba. Márkor legutoljára a katonakorú idősabb férfiak behajózására került sor, az angol katonák megrángatták a bevándorlók szállítását, hogy ellenőriz-

Idéjében rendelje meg!

Roshasono, Jomkipur ünnepekre A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE (Egyesült államok, Palesztina stb.)

VIRÁGAJÁNDÉKÁT.

KIS RIVIERA virágüzlet

IV., Váci-utca 16. Telefon: 386-726.

V., Szent István-körút 5. Telefon: 123-882.

sék nem-e hamis szakértőkről beszélünk, akiknek akarnak kuszólni a táborból. A fejedelmeket olyan

A Cionista Nagyválasztmány határozatai

A Cionista Világszövetség Nagyválasztmánya az elmúlt napokban Jeruzsálemben és Tel-Avivben történelmi fontosságú ülést tartott. A tanácskozási folyamán kellett kiakasztani a Cionista Világszövetség új feladatairól, tekintettel a Zsidó Állam megalkakulására.

Rendkívül izgalmas tanácskozási körökben vitatták meg a Cionista Világszövetség feladatainak szétválasztását a zsidó állam feladatoktól, valamint azt a kérdést, hogy az izraeli kormány legújabb rész: vehetnek-e a Jewish Agency legfőbb vezetésében.

A résztvevő pártok többsége azt kívánta, hogy izraeli miniszterek ne vehessenek részt a cionista tevékenység gálái irányításának legfőbb szervében. Ezt a tervet csupán a Mapaj ellenezte. Hajnalig tartó ülésen kívüli megbeszélések során végül elhatározták, hogy az izraeli miniszterek nem válnak tagokká a Végrehajtó Bizottságban és egyetemes elhatározással behatározták a Vezetőségbe az eddig még ott képviseltet nem látó Egyesült Munkáspártot és a Revisionistákat is. Ugyancsak egyetemesen elhatározták meg a Cionista Világszövetség feladatokról a jövőben.

A világszövetség ezennel a következő ügyekkel foglalkozik:

Új bevándorlók letelepítése, gyermek- és ifjúsági alija kitézése, az ifjúság alijára nevelése a galuti államokban, a magánidőke mozgósítása izraeli befektetés céljából, izraeli termékek galuti népszerűsítése, Jeruzsálem felépítése, politikai és társadalmi kapcsolatok ápolása a galutban, a nemzeti alapok, a Héber Egyetem, a halifai Műgyűzet és más intézmények anyagi támogatása.

A Nagyválasztmány záró ülésén egyhangú határozatot fogadtak el. A határozat többek között megállapítja, hogy Izrael államának megalakulásával a zsidó nép történelmének új szakasza kezdődött el, amelyben

a cionista mozgalmnak elsősorban az a feladata, hogy megszervezze a halifai-mas méretű szabad bevándorlói és telepítési hozzon létre a pusztát, sivatagos területeket.

A Nagyválasztmány összehívott adózók a Jisruvnek szűk helyi állásért és a Védelmi Hadseregnek a győzelmeiért.

Megelégedéssel veszi tudomásul, hogy habár különböző módon is, de a két legnagyobb hatalom: Szov-

mértékben csökkentették, hogy a táborlakók éhségstrájkja kezdődött.

jetorszország és az Egyesült Államok elismerték Izrael államát. Köszönetét fejezi ki mindazon kormányoknak, akik csatlakoztak Izrael elismeréséhez. Kérésrel fordul az Egyesült Nemzetekhez, hogy az 1947. nov. 29-i határozatának megfelelően vegyék fel Izraeli tagállamként az UNO-ba.

A választmány megállapítja, hogy a brit kormány ellenséges magatartása Izrael irányában feltűnően ellentétben áll Nagy-Britannia korábbi megígért magatartásával, amely különösen a Balfour deklaráció idején nyilvánult meg legszenvedelmesebben.

A választmány felhívja az arab népeket az új zsidó állammal barátkozó békés együttélésre.

hízen a történelmi határozata az, hogy a zsidóknak és arabok-

Izraelben progresszív adózást vezetnek be

Az izraeli államtanács új adózási rendszer bevezetését határozta el. Kaplan pénzügyminiszter dolgozta ki az államtanács által elhatározott tervet, amely 4.000.000 font új adóösszelet biztosít az államháztartás számára.

nak egymás mellett kell élniük.

A határozat megbotránkozásnak ad kifejezést az arab államokban élő zsidóság szomorú helyzete miatt.

A határozat végül felhívja a zsidó nép figyelmét arra, hogy a győzelem még nem végleges, mert az ellenség még továbbra is fenyeget.

A végső győzelem első feltétele az, hogy határozatlan készséggel kell mozgósítani minden anyagi és erkölcsi tartalékot és bizalmasait a legteljesebb győzelemért.

A helyzet következménye az, hogy Izrael államának védelme és megőrzése érdekében a nép minden rétegét mozgósítani kell. Új katonák születnek, halandósági lehetőségei vannak az állampolgárok, amelyek következtében megváltozik a szociális helyzetben élő nép megteremtése.

A Nagyválasztmány elhatározta, hogy a XXIII. Cionista Kongresszust jövőre Izrael országában hívják össze.

mára. Minden évi 300 fontot meghaladó jövedelem után velnek ki adót, amely progresszív módon 10%-tól 70%-ig terjed. A háború tartalmára külön hadiadót is állapítanak meg.

Izrael választásokra készül

Izraelben az alkotmányozó nemzeti gyűlést előkészítő választásokat november 15-én tartják meg. A választások eredménye alapján az ideiglenes kormány végleges kormánynak adja át helyét. A pártok a fegyverszünet adta lehetőséget kihasználva nagy erővel készülnek a választásokra. Határozott lépések történnék abba az irányba, hogy a kis pártok helyett egyesülések útján keletkezett nagy pártok vegyék fel a küzdelmet a választások során. Az Ország nagy nemzeti pártja, az Egyesült Munkáspárt ideológiáján alapon már hónapok óta ezeket megszületett a Somer Hachair és az Ahdut

Haavoda egyesüléséből. Mellettek a jelenlegi nagy szociáldemokrata párt a Mapaj veszi fel a küzdelmet az Ország baloldali szemétkénti inkosságának megnyeréséért. Hírek érkeznek arról, hogy az Alia Chadasa, a Haavod Hachoni és a Kchal Cionista Párt néhány héttel ez előtt elszakadt. A választásokból kialakuló szemétkénti középpárt alakul. Tárgyalások folynak arról is, hogy a vallási érdekek egyetemes védelme céljából egy nagy vallási párt veszi fel a küzdelmet. Az új párt a Mizrahi és az Aguda szervezeteinek a választási koalíciójából alakul.

Lapzártakor érkezett

Amerika egyelőre nem ad kölcsönt Izraelnek

New Yorkból jelentik, hogy a State-Department utasítására az Export-Import Bank megtagadta az Izrael számára igényt kölcsön folyósítását, azaz a megokolással, hogy a

bizonytalan politikai helyzet nem teszi lehetővé nagyszemű kölcsön nyújtását. A határozat nagy visszatetszést keltett az amerikai zsidóság körében.

Kosztümök, felöltők, ballonkabátok szakszerű tisztítása

BALOG GYÖRGY helmfestő, vegytisztító
Andrássy-ut 82.
Nagymező-utcai oldalon. Telefon: 221-129.

Amerika visszautasítja az izraeli kormány tiltakozó jegyzékét

A State Department válaszában megismétli azt az elhatározását, hogy csak azokat a zsidókat engedi ki a német D. P.-táborokból, akiknek az alijára Bernadotte előzetes engedélyt ad. Ez a gyakorlatban a németországi alija teljes leállítását és a koncentrációs táborok nyomorának állandósítását jelenti. Clay tábornok Washingtonba küldött jelentése szerint rövidesen zendülés várható a táborokban, ha az új rendelkezést nem vonják vissza.

Mig az USA diplomáciai uton igyekszik megakadályozni a népi demokráciák Izraelnek nyújtott segítségét, a kairói rádió jelentése szerint az egyiptomi kormány, kétmillió frankot fizetett ki a kairói amerikai követségnek a most leszállításra kerülő hatalmas mennyiségű kőszert és hadifelszerelés első részleteként.

Paraguay elismerte Izraelt. A kis amerikai ország a tizenhatodik az Izraelt elismerő államok sorában.

(GELLERT)

IRODA CÉLJAI
keresünk
2-3 szobás lakást
vagy lakrészt.

Ajánlatokat kérünk
„Sip-utca közelében“
jeligére.

Ünnepekre

Imakönyvek, kegyesek, legokosabban.

Jahrzeitábla-készítés
Ungár Móránál, Budapest, Királyi u. 17. Kapu alatt v. I. 4.

Kivándorlók!

Használt és új

hajókofferok
és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-
utca 26

Telefon hívó: 186-816.
SZOMBATON ZARVA

Községkerületi közgyűlés és zenei hangverseny Szegeden

Felavatták a Szegedi Egyetemi Hallgatók Otthonát és a Szeretetházat

Kinagaszó ünnepnapja volt a szegedi zsidóságnak a szeptember 5-ére összehívott XXII. izraelita községkerületi közgyűlés, amelyen megjelent Stöckler Lajos, a Magyarországi Izraeliták Országos Irodája elnöke, Domonkos Miksának, a Pesti Izr. Hírközség ügyvezetőjének és dr. Szűcs Gézának, az Országos Magyar Zsidó Segítő Bizottság elnökének kíséretében. A közgyűlés tulajdonképpen annak volt szánva, hogy panaszokat terjesszenek a megjelent fővárosi vezetők elé, de azzal végződött, hogy ugy az Országos Iroda, mint a Joint vezetőségét ünnepelhék és elismerően nyilatkoztak mindkét intézmény vezetéséről. A községkerületi közgyűlés lefolyása megmutatta, hogy miként lehet tárgyilagosan és minden mellékes szemponttól elvonalkoztatva megoldani a legnehezebb kérdéseket is.

✱

A közgyűlést

Stern Márton

közégi kerületi elnök nyitotta meg. A Joint, a Zsidó Alap és általában a magyar zsidóság helyzete — mondta — ezidő szerint azok a legfontosabb kérdések, amelyekről legtöbb szó esik. Ezután ismertette a két intézménnyel kapcsolatos panaszokat, majd ráért a szörványoktól kapcsolatos sérelmekre. Hangoztatta, hogy erre a lelki problémára nagy gondot kell fordítani. Az Országos Iroda Intéző Bizottsága már foglalkozott is ezzel a kérdéssel, mert elismerték és megdöbbenő, hogy az a megmenekült mironyi magyar zsidóság, mely a szörványokra tért vissza, milyen hamar felejtett. Ez főleg abban mutatkozik, hogy hazatérve falujukba, másállásuokkal házasodnak össze és ezzel elvesznek a zsidóság számára. Majd állt a gazdasági kérdésekre és szóval tette, hogy a magyar zsidóság ártételeződése nem halad megfelelően és súlyosbítja a helyze-

tet, hogy a zsidóság legnagyobb része a kereskedelmi és kateiner pályákon helyezkedett el. Nagy felelősség hárul a magyar zsidóság vezetőire és e téren is meg kell keresni a megoldási lehetőséget. *Izrael államáról* szólva — mely a megvalósulás stádiumába jutott, de még nagy küzdelmek előtt áll — hangoz-

a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának elnöke válaszában elmondta, hogy azért jött Szegedre, hogy közelebbről megismerje azokat a feladatokat, amelyeknek elvégzése kötelességünk. Az ország más részein is meghallgatta a panaszokat és tudomást vett az észlelt hibákról, mert így, ezeknek megismerésében, jobb munkát lehet végezni. A kerületi elnök által felhozottak nem lépik meg, azok régi panaszok és azért merülnek fel, mert eddig még nem voltak megoldhatók. Az Országos Iroda a zsidó felekezethez az a szerve, amely hivatalra van arra, hogy szemben a multtal, ne kizárólag felekezeti kérdésekkel foglalkozzék és ne kizárólag a posztás szeropét járassa, hanem arra van hivatalva, hogy a magyar zsidóság minden kérdésével, politikai, gazdasági, szociális és más vonatkozású ügyeivel is foglalkozzék, azokat képviselje. Ez azonban nem könnyű feladat, mert az élet a felszabadulás óta számos oly kérdést vetett fel, amelyeket részben a mult felszámolásán jelentett és olyan kérdéseket is, amelyeket a zsidó közösségek hozzá utaltak. Az Országos Iroda, kezét a magyar zsidóság útjében tartja, örökös és vigyáz arra, hogy a magyár zsidóság jövője biztosított legyen, ne érhessen megágyasítás, ne legyen tájékozatlan, mert a felmerülő bajok megoldását csak akkor lehet sikeresen keresni, ha a magyar zsidóság minden tagja tisztában van a helyzetével és tökéletesen ismeri az ügyek állását.

tatta, hogy a mai kor zsidóságának minden erőfeszítést meg kell tennie, hogy Izrael állama valósággá váljon. Megnyitó beszédét fájdalommal bejelentéssel végezte, megemlékezvén a szentesi hírközség elnökének, a községkerületi bíróság elnökhelyettesének, dr. Csók Gyulának elhunytáról.

Stöckler Lajos,

A belpolitikai mindnyájunkat közérlel értem és minthogy az élet semmilyen vonatkozásban sem mentes a politikától, egyik legfontosabb feladatunk éppen a magyar zsidóság politikai irányítása és vezetése. A felszabadulás után a magyar zsidóság vezetői lementék a mult tapasztalatait, igyekeztek a jövőbe tekinteni s arra törekedtek, hogy a magyar zsidóság számára kijelölendő belpolitikai út javára szolgáljon a megmaradt magyar zsidóságnak. Ez ut lelkintetésben nem merülhet fel kétség. Mindannyian, akik megmaradtunk, saját bőrünkön tapasztaltuk, hogy a világon szétszórta élő zsidóság jövőnd élete csak az emberi szabadság legfőbb létező biztosítása mellett képzelhető el. Ez volt bennünket a demokratikus Magyarország útjára. Tudtuk, hogy a hatalmas küzdelem után, amely lefolyt, két világnézet küzdésére következik és tudtuk, hogy a magyar zsidóság helye melyik oldalon van. Tudtuk, hogy a magyar zsidóság egy része egzisztenciájában komolyan lesz érintve, de ez százelekben a kisebbik rész. A többség igazolta a magyar zsidóság politikai magatartását, illetve vezetői magatartását, mert az országos választásokon felértékelték a magyar demokrácia mellé állást — mondták, hogy a magyar zsidóság egyrésze súlyos helyzetbe került. Feladatunk az, hogy ezeknek számát csökkentjük és a súlyos helyzetbe kerültek helyzetén segítsünk. Egyik lehetőségként felmerült a kivándorlás. A magyar kormányzat teljes megértéssel támogatja, hogy a beutazási engedélyt rendelkezők az országot zavartalanul elhagyhassák. Dolgozunk, hogy az egzisztencia nélkül maradt kisebbik rész is elhelyezkedést találjon. Ezért indult meg hónapok előtt az új

egzisztenciákat támogató szövetkezett munka. A magyar zsidóság nagyobb részének jövőjét biztosítva látja és tudja, hogy aki dolgozni akar, ebben a fejlődő világban megtalálja a maga életlehetőségét.

A belpolitikával együtt járó a magyar zsidó külpolitika. A felszabadulás után megteremtettük a kapcsolatot Erecceal és tengerentúli zsidó testvéreinkkel. Ezután részletesen ismertette a felszabadulás óta ezen a téren történt nagyjelenetőségű eseményeket és rámutatott arra, hogy a montreuxi értekezleten is kiemelt, hogy a világ zsidósága éppen úgy, mint a magyar zsidóság, a maga erkölcsi és anyagi erejével egységesen áll az önálló zsidó állam mellett. Külpolitikánkban kifejelt félreérthetetlenül képviseljük az az álláspontot, hogy a magyar zsidóság jövőnd léte csak az erős, demokratikus magyar állam létevel együtt képzelhető el.

A Zsidó Alappal kapcsolatos válasza után Stöckler elnök a községkerületi működésével kapcsolatos kifogásokról emlékezett meg, amelyeknek jogosságát több esetben elismerte. Ezeknek oka tulajdonképpen az anyagi eszközök hiánya.

Beszédének befejező részében rámutatott Stöckler elnök arra, hogy a zsidó problémák megoldása nem történhet másként holnapra, ferszeren munkával kell az összes kérdéseket megoldani. Különösen felhívja a figyelmet a felnöttek átképzésének fontos kérdésére. Mindenkinél meg kell keresni azt a szakmát, amelyel életlehetőségét biztosítani tudja. Az országos vezetőség létrehozta azokat a szervezeteket, amelyek ezekkel a kérdésekkel foglalkoznak. Igyekeznek az anyagi eszközöket is megszerezni, de a hírközségek feladata, hogy ezeket az akciókat az élettel meg is töltsék. Az átképzésnek, az ifjúság áttevélésének az idősebb korosztályok problémáinak megoldása együtt kell, hogy történjen. Örömmel látja, hogy a városi fiatalok, fiúk és lányok komoly mezőgazdasági munkát végeznek és ipari műhelyekben dolgoznak, az a réteg, mely a multban kizárólag kereskedelmi pályára igyekezett menni. Maga a kormányzat ezen a téren a legnagyobb támogatást nyújtja, lehetővé teszi az átképző intézmények fenntartását, mert ez pontosan beleillik a mai gazdasági rendbe. Foglalkozni kell a szövetkezetekbe való tömörüléssel és rámutat arra, hogy Csehszlovákiában gyönyörűen működő szövetkezetekben a zsi-

BALLON

átlatzó-,
cső-, vihar- és
lődenkábát

Márton és Szász V. Gróf Teleki
Pál-utca 3.

dó asszonyok száza, részben otthon, részben közös munkahelyeken végzett tevékenységgel keresik meg kenyerüket és fizetik vissza azt a kölcsönt, amelyvel egzisztenciájuk megkezdésében őket segítették. Szavait azzal fejezte be, szívesen veszi a kritikát, de visszautasítja minden értelemmeljáró bírálatot és

Dr. Szücs Géza,

az Országos Zsidó Segítő Bizottság elnöke részletesen ismertette a magyarországi Joint szervezet évi közszervezeti karitatív munkáját. Ismertette azokat a jelentős terveket, amelyek eddigi tapasztalatok alapján és egyes panaszok megszívlelése következtében szükségessé teszik egyrészt az adminisztratív leegyszerűsítést és az igazgatási költségek csökkentését célzó lépéseket, másrészt a rászorultak hatékonyabb segélyezését. Rámutat a lengvirentuli zsidóság újabb erőfeszítése mellett azokra a körülményekre, amelyek szükségessé teszik az ott gyűjtött pénzeknek olyan százalékból való felosztását, hogy a rendelkezésre álló összegek jelentős része a megvalósult Zsidó Állam problémáinak megoldását segítsék elő, s nem halgatja el, hogy ebből bizonyos fokozatos redukció következik az európai maradék-zsidóság karitatív szerveinek dotációjánál.

Közi a községherület jelenlegi képviselőivel, hogy ez a redukció fokozatosan következik csak be, de már is kalkulációba kell venni, mivel a külföldi juttatásoknak kisebb mértékben való leszállítása meg is történt időközben. A Joint európai alelnökeinek és magyarországi igazgatójának illetékes kormánytényezőikkel folytatott megbeszélései alapján meggyújthatja a magyar zsidóság felől vezetőit abban a tekintetben, hogy a Joint segélyek megszüntetésétől egyelőre nem kell tartanunk, mert az amerikai zsidóság teljes megértéssel viseltetik az itteni problémák iránt és ismeri azokat. Mindenesetre számolni kell azzal a körülménnyel, hogy az egész Joint akció most fokozatosan abba a stádiumba jutott már, amikor munkaképtelenség, öregség, gyermekek és betegek mulasztásai miatt szükséges segélyezés mellett a munkabíró rétegnél csak egzisztenciák létesítése vagy megmentése lehet a cél. Eppen ezért az Önállósító Hivatalvezetőn keresztül elindított akciót kell minél sürgetőbben kezdeni és a maradék-zsidóság érdekében minél hatékonyabban támogatni. Ez az egyetlen járható út és további előfeltevétele a ten-

minden olyan törekvést, amely a nehezen megteremtett zsidó egységet, a magyar zsidóság nyugalma megzavarására igyekszik.

A jelenlevők lelkes éljenzésének elhangzása után Stern Márton elnök megköszönte Stöckler Lajos felvilágosító beszédét, majd átadta a szót dr. Szücs Gézának.

gerentuli zsidóság folytatódó segítőkétségének. Ismerteti az e téren eddig elért eredményeket s felkéri a községherület minden tagját, hogy a maga köreiben ne mulassza el az ilyen értelemben szükséges intenzív felvilágosító munkát.

Ráér a gyakran jelentkező panaszokra és azokra a kritikákra, amelyek — gyakran tárgyismeret nélkül — meg lehetőségek nehezé teszik a Joint magyarországi küldetését. Amilyen mértékben készséggel foglalkozik minden indokolt panasszal, ugyanúgy kíváncsi annak tartja az építő kritikát, csak nem halgatja el, hogy számos esetben jutnak el megmondottan panaszok már lengvirentulra is, ahol az ilyenek káros befolyásai az amugyis megnehezített gyűjtési akciókat. Több részletkérdés érintése után felkéri a megjelenteket, hogy konkrét tapasztalataikat és komoly javaslatokat, valamint indokolt panaszokat is hozzanak tudomására a jövőben is, hogy azokat a központi ügyvitel megszívlelje és felhasználhassa.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. Deutsch Béla hődmézvási helyi hitközségi elnök, a községherület elnöke helyettese szólalt fel. A gyermekek pozitív zsidó szellemében való neveléséről szólt, ami máris ellentétben az állami hatalom ideológiai szempontjaival. Ha lávoztan zsidó szellemben kell nevelnünk gyermekeinket, mert Erec felépítése nem lehet más, mint próféta szellemű átalakulás, ahol elvárható, hogy az egyik ember a második anyja. Elmondta, hogy a gyermekeket Hődmézvási helyi gyermekotthonban gyűjtötték össze. Ezt a Joint a múlt iskolai év végéig fenntartotta. Minden gyermek kapott ételt, ajándékokat, ruhától kezdve tekintet nélkül arra, hogy szála milyen keresetűek. A gyermekekben olyan érzést tudunk kifejleszteni, hogy összetartozónak tartották magukat, amit nagyban elősegített kitűnő nevelőjük, Gruber László tanító is. A másik, az öregekről való gondoskodás. 80 iskolás gyermek és 40 elaggott örege van Hődmézvási helyi helynek, ezekről való gondoskodást kér.

Dr. Schindler József kecskeméti főrabbi arról szólt, hogy az Országos Iroda adu-

nisztratív főtthára mellett szükség volna egy gazdasági vagy ideológiai főttharra. Bejelent, hogy konferenciára hívott meg rabbikat és szemináriumi tanárokat.

Stöckler Lajos elnök megígéri, hogy dr. Deutsch Bélának írásban adja meg a választ, szívesen várja a dr. Schindler József által beígért konferencia eredményét.

A Szeretetház és az Egyetemi Hallgatók Otthonának avatása

A községherületi közgyűlés befejezése után a közönség a Moszkva-környéki ujjalakul otthonok felé indult. A zsidók Szegedről való deportálása alatt teljesen kifosztották a zsidó menház és árvaház épületeit, berendezéseit. Maguk az épületek is erősen megrongálódtak, minden elvihető részükkel megfosztották. Stern Márton hitközségi elnök szívügyének tartotta legelőször az öregeinkről való gondoskodást. Terve zsidó körhöz létesítésére irányult, de ezt anyagi eszközök hiányában megoldani nem lehetett, így a zsidó szeretetház alakítására érdeklődtek munkálkodni. 25 ágyas, teljesen felszerelt szeretetház, gondos emelők mellett ottlen várja öregeinket. De sikerült megoldani a hitközségi elnöknek az Egyetemi Hallgatók Otthonát, 50 ágyas teljesen felszerelt férőhellyel, hogy a Szegeden tanuló egyetemi hallgatók számára lehetővé váljék továbbtanulásuk. A szeretetházal Gottlieb Jenő, a kedélygumot dr. Páris Pálné gondnokok varázsolják vonzóvá, melegekké.

Dr. Frenkel Jenő főrabbi mondott avatóbeszédet. Stern Márton elnök megköszönte mindazoknak, akiknek részük volt az intézmény létesítésében, áldozatkészségüket, huzgó fáradozásukat. Dr. Szücs Géza a Joint nevében ígérte a további támogatást. Sas István szociális létszervező a népjóléti miniszter nevében biztosította a községherület arról, hogy a város ezen újabb intézményét támogatásban fogja részesíteni. Dery Endrő, a Négyzet elnöke után Fodor Ilona egyetemi hallgató közéleti szervezőt ért véget a felépítő ünnepség. A megjelentek a legnagyobb elismeréssel adták kifejezést a gondosan berendezett két szociális intézmény felől.

A templomi énekkar hangversenye

A hitközség templomi énekkara egyike a magyarországi legkiválóbban összehangolt kórusoknak. Tagjai túlnyomórészt örvendő működnék. Lamberg Már főkantort működése alatt, az utóbbi két évben Fűrth Jenő karvezető szakavatott irányításával kimagasló teljesítményt produkáltak. A kar tagjai mindannyian helyükkel elsőrendűen megállók, szólistáknak is beváló komoly éne-

Szemere Manó (Makó) országos hitközségi értekezlet országos elnök ünnepi utánra megígért.

Dr. Gáspár Árpád (Abony) és Fűrth Máttyás (Szeged) felszólalásai után dr. Frenkel Jenő záróbeszédében kifejtette, hogy a zsidó nép még a valót is kritikát fogadja. Örömmel látta, hogy építő helyes kritikával.

kerek. A kar vezetője dr. Korényiné Lamberg Rózsa, a kitűnő énekművész, a volt főkantort nagy zenei és énektudású leánya.

A templomi énekkar a nagytemplomot teljesen betöltő közönség előtt tartott hangversenyt a héber liturgia ősi dalai, Mozart és az újabb irodalom értékes szerzeményei csendültek fel. A nagy lelkesedéssel működő kórus előadásának vívóereje, stílusa komoly kimunkálás eredménye, amely elsősorban a kiválóan képzett dr. Korényiné Lamberg Rózsa lelkiismeretes és szépre törekvő készségének az eredménye. Dunajevszki és Rewner monumentális felépítésű kórusában hatványozott mértékben csillogott az énekkar érett tudása. A szólószámokat éneklő Karvaly László pesti kántor kitűnő baritonista, a szegedi Goldstein Lajos kántor Ovinu Malkun-jában az ősi, siralmas, megbánást érző melódiát juttatta kifejezésre kitűnő énektudással. A hődmézvási helyi Gruber László hatalmas szárnyaló tenorjával nagy sikert ért el. Kálmán Jánosné Hőnig Erzsébet csengő, magas vívóerejű szopránjával, Mühlhoffer Miklósné Havas Margit bárányos, meleg mezzoszopránjával és Schönfeld Bernádt teljes hangerevvel működő és egyre fejlődő basszusával valószínűs élményes magasztosították a gyönyörűbbnél gyönyörűbb imarészeket recitáló hangversenyt.

A nagy élményt jelentő hangversenyt a kar tagjai közül a már megnevezettek kívül közreműködtek: Boros Józsefné, Csánni Györgyné Hőnig Julia, Frankel Teréz, Freund Lajosné Székely Anna, Glück Lipótné Müller Eta, Hadas Hajnal, Sachs Nándorné Markó Olga és Kovács Ernő. Az orgonakíséretet a 16 éves, nagy reményekre jogosító Kármán György kitűnően végezte, az ő gyönyörűen fejlődő tudására büszkeséggel tekinthetünk.

A szegediek szép ünnepe volt szeptember 5-én. Lőw Imánnal hitközségének megmaradt zsidósága megmutatta, hogy élni akar és élni tud. Ez a hitközség egyenesen halad a zsidó öntudatos munka útján, helyreállítja a romokból a hitközséget és minden vonalon igyekszik: szociális és kulturális tekintetben éppúgy, mint vallásszociális, hitéleti téren helytállani.

JOBBAK LETTÜNK?

Írta: GYÖRGY ENDRE

MÖNKÉNT állik, sőt meg is kell vizsgálunk a lelkiismeretünket. Vissza kell vonnunk önmagunkkal az emésztő magányba és mérlegre tennünk leányunkat, egész magatartásunkat. Az irányvonal, amihez igazodnunk kell: Vajjon jobbak lettünk-e azóta, hogy elmúlt a feljünk felől az életveszély? Vajjon megváltoztattuk-e fogadkozásainkat és az életbe való viszálérés három, három és fél esztendeje alatt levetkőztük-e emberi gyarlóságainkat: a kapzsiságot, a mohóságot, a törlést, a kíméletlenséget, a másokon való keresztüljárást, a szerzésnek és birtoklásnak olyan méretű vágyát, amey már azonos az ölhatatlan szomjúsággal, vagy a gyógyíthatatlan morfin-éhséggel? Nem valami gyerekes penitencia-félére gondolok. Nem olyasmire, mint amót a cserkészszegedalom minden tisztalelkű ifjunak ekört: Naponta tégy valami jót! Es ez a „jó“, arányban állván a serdülők teherbíró- és teljesíthetőségével, abban merül ki, hogy idősebbeknek kellett átadni az ülőhelyet a vilámban, vak embert átvezetni az utcai forgalom káoszán; Es sem megvetendő cselekedet a fiatalok részéről és ha csak arra jó is, hogy az udvariasság beléjük nevelődjék, én leszek a legutolsó, aki lebeszéli őket e kedves és jóleső előjárásokokról, mozdulatokról. De most a jó gyerekek jó szüleinek, a felnőtteknek, az „öregeknek“, az egész megmaradt emberiségnek jócselekedeteit szeretném vizsgálgatni. Még nincsen olyan távol a fogadkozások időszaka, amikor a rombolás szellemének és a magunk pusztulási lehetőségének közelségétől megrendülten határoztuk el, hogy a jövőben jobbak, sokkal jobbak leszünk. Segítségére sielünk egymásnak és örvendővön afölött, hogy nemcsak én, hanem társam, ő is megmaradt, kéz a kézben járjuk az élet további útját. A deportálótáborban, a gettóban, az osztrómiai város pincéiben, a gyilkos és halálákeresés elől való bujkálások évadján, a hadak útján alakult ki a közösségi életnek ez a formája, amely megmutatja, hogy milyen egymásrautaltak vagyunk, egymás jóakarata és jótekönyv segítségével, nélkül alig érünk valamit. Az egyedülálló ember olyan volt, mint a pihe vagy a gyermelőláncú bóbája. Felkapta a szél és már ez is so-

serta a megsemmisülésbe. A náciák tömegpusztító szándéka ellen az együttélés, a csoportokba való verődés sem volt védekezés. De mindaddig, amíg élni engedte, jó volt a sorsársak védőszánya alatt meghujni. Jól esett a szeretetteljes támogatás, ha egyetlen vigasztaló szóban vagy írottka száraz kenyérben nyilvánult is meg. Legalább egymással és egymás ellen nem kellett hadakozni és ez lehetővé tette, hogy kevéske erőnkkel a nagyobb veszedelmek elkövetkezésére megoltalmazzuk, tartalékoljuk.

★

AKADT PERSZE a nyomor és a szegényteljes üldözöttség éveiben is civakodás. Elhangzottak békétlen, türelmetlenkedő hangok. Egymásnak is estek férfiak, másult meg nők, hogy önmérszoló testvérharcan tépázzák izmaikat. De ez legtöbbször csak a tehetetlenség és a szegénység visszafojtott dühe volt, amely nem rothlott neki a ketrecek őrcinek, a pórás kezeltének, hát a belső berkekben tört utat magának, különben az őrlésbe került volna a földi energia birtokosát. Az ilyen eset / szerencsére szörványos volt és megnyilatkozása alkal-

mat adott arra, hogy a többség visszavezesse a reménykedőt, az együttélés iránt, de mégis kötelező szabályaitól kitörni készült a közös talajra. A józanabbak belátták, hogy nemcsak önmaguknak, hanem a közösségnek is ártanak a hepciáskodással. (Persze ez nem vonatkozik azokra, akik eladták magukat az ördögnek, amelynek szolgálatában megfontoltan és módszeresen vetemedtek a jasszágokra. Ezeket elérte Isten büntetése; a legtöbbször a jól kiszolgált megbízók tisztázatlan kezén keresztül.) A felszabadulás után meglátó példát láttuk a segítőkésznek. Az emberek legtöbbszörnek lelke olyan mértékű megrázkódtatáson ment keresztül, hogy kétszakká lettek, mint a szelíd bány. Simlókonyakká, barátságosakká, akik teljes öszinteséggel tárták ki szekerényük, meg spájzuk javát társuk előtt. Azóta a közvetlenségnek, az emberségességnek, a jóakarataknak, az egymás megbecsülésnek, a barátság-szövetségnek és az életre-halálra szótó fogadkozásnak ezek a hársány színei erősen kifakultak, passzívelesen elmosódtak. Olyan arányban, ahogyan az egyik ember megoltázott, hagyott alább a testvéri szere-

tot és a bőkezű segítő hajlama. Nem általánosítottok, de — fájdalom — nagyon sok helyen észlelem ezt a visszessét. Mint ha mindent elfelejtettek volna. Mintha sohasem fogadkoztak volna. Mintha bizony tegnap nem is lett volna. Feledékenyek az emberek, vagy szándékosan feledteni akarnak? És ha igen: miért éppen az önzés sáncát mögé vonulnak vissza? A tegnapelőtti, időt nem álló és ma, a közösség ilyen győzedelmesen szép előrehaladásának korszakában egyáltalán helyt nem álló kártyavárnak düledező falai közé? Sok minden veszett oda az emésztő gyehenna-tűzben, csak az emberi természet gyarlóságai kerültek volna ki épen? Nem hiszem. De amikor sokákon elhatárolmasodik ez az érzés, elkövetkezik a magabizáltság tisztító erejű pillanata

★

NÉHA fel kell ráznunk önmagunkat. És fel kell ráznunk embertársainkat is. Kisebb baj, ha megorolnak az öszinteségért, mintha elárad a hozzánk közelálló társadalmán az igazság súlyos becégsége. Permetezni akkor kell, amikor az első elősdi-pele megjelenik és nem akkor, amikor e peléből kikelt hernyók egész tömege lakmározik a fák tövében, vagy zöldelő levelein. A harát és a jóakaratu segítőárs érdekűdésével, egyben nem leplezett korhódó szándékával kérdeim: Miért nézi sok ember ismét csak önmagát? Miért csak maga felé huz a keze? Miért gombolkozik be az, ahinek degeszre dugadt tárcsá nyomja az oldalát és akihez a nála rosszabb sorban levő tárogatásért, néha menő gesztusért fordul? Miért fonbol ismét a féltámadat, a holl javak mértéktelen gyűjlőszenvédelye? Minek a vad cicoma, az ok nélküli daskálás és a fényesség filogtatása? De főként miért bántja egymást az ember? Sőt: miért fenekedik testvér a testvér ellen? Mérevaló a furók örökös köszörmése? És, ha már időtűnőből ki is élezték ezeket a furókat, miért engedik bele nemes testrészekbe, a szívbe, a lélekbe is? Nem értém. Es magyarázni is csak azzal tudom, hogy az emberek legtöbbször feloldozást adott önmagának a saját ígérete alól, amelyet akkor kell, amikor az élet keservessé, veszedelmessé vált, a gyors elmulás örvényébe torkolt. Ma már ismét megkeményedett volna az imádságos lélek, amelynek fohása nem is olyan régen — mindössze három éve — abban csendült ki: Csak még egy-

O. R. T.

Országos Továbbképző Társaság
új tanműhelyei:

1. Hegesztés
2. Villanyszerelés
3. Rádiószereles
4. Gépi kötés
5. Kerámia
6. Fűző- és melltartókészítés
7. Kézimunka
8. Művirágkészítés
9. Műszaki rajzolás

E tanfolyamainkon résztvenni kívánók sürgősen jelentkezzenek az O. R. T.-Társaság irodájában:
Budapest, VII., Erzsébet-körut 32. I. em.

szer segíts meg; csak most mondtam meg Istentem és akkor én olyan jószágos, békélő, megelégedett leszek, mint a galamb! Majd a fogadkozás így folytatódott: Én, aki annyi megpróbáltatáson mentem keresztül és aki olyan közelről láttam az ember tengernyi szenvedését, hallottam utolsó sóhajokat és láttam fiatalok örökre lezáródó, tulvilági tekintetét, soha többé nem leszek rideg, ajtóni és szívem örökre tárva marad a nincstelenek előtt, mert mindaddig le nem megy egyetlen fafat a földkomon, amíg öreg, beleeg vagy gyöngye testvérem tengődik, vagy akárcsak gondolkodik is küzd. És utjabban sok olyan megjegyzést hallok, éppen azok szájából, akik többször az élet örömeit: Micsoda gyulázat, hogy X annyi, Y meg annyi támogatást kap a jótékony kezektől, amikor... És itt olyan mosdatlanszerű fenekedés, olyan gyűlölködő hangur poescundizása következik annak, aki kap és annak is, aki ad (olyan dőre, hogy ok nélkül elkeseredés helyett végzi jótékony misszióját és felelősségét az esetekkel), hogy nagyon büszkélteni kell magamat: az arcába ne vágjak annak az olubor- vagy sorársámnak, aki olyan jól elszájtolt a nyilatkozatát a zöld epe okádását, amelynek nyaklós váladékával mindent, de mindent bevon.

*

NE AZT NEZZÜK folyton, hogy mi van a másikonak. Milyen ruhát visel és vagy az, illetve mi van neki a zsebében. Az irigység rendkívül gyanúos emberi tulajdonság és mert ilyen, néha kétségbeesett cselekedetekre ösztönöz. A pokolból visszatért embernek hófehérre tisztult lelkiéletének kell lennie és naponta könnyes szemmel kell feltékelnie az égbe, hogy megfűtülje azt az adományt, amire megmaradásával jutott. Ez az „életreélesztés” pedig kötelező. Az építő munkára, a közösség erősítésének támogatására, illetve az abban való részvételre és a megrendülés országban tett fogadalmak betartására. Emellett még marad éppen elég lehetőség az egyéni, de nem egyénieskedő életre. Különbözni, begubózni, elefántcsonttoronyba visszavonulni, a közös benső és a közösségi élet meggyűlöletét, kívánságait elől lekötve sikelen és művelten elhaladni, na, amikor választott erővel kell hordamunka a légát az ország újjáépítéséhez, helytelen, indokolatlan és nem célravezető. Az, aki a halálunkat vizsgálja közben a mehet verve sokat igért, de

most inkább markol, mint ad, nézzen körül, szerbe a világban. És akkor szemérmes szegénykezni fog önmaga előtt, majd hálát ad az Istennek, hogy él és főként, hogy itt él. Hiszen csak figyelnie kell, hogy mi történik nap-nap után a német Bizoniában, ahol a fűszítót, a legfőbb háborus bűnösöket és a legesetűbb lömeggyilkosokat hosszannázás közben szabadlára helyezik, lovagá itik, díszítik és nagy pozíciókkal kínálják meg, amelyekben az „újjáépítés” érdekében kamatizálhatják a náci-gépezet felépítésében szerzett tapasztalatokat. Sorra neműk fel a politikusokat és tábornokokat, a deportálástáborok parancsnokait és vérebeit. A háborus pénzügyminiszter nyitlan díszíti Hitler, aki mindent „jól csinált”, talán csak azt nem, hogy nem gondoskodott idejekorán az ifyefajta lüéségek emberének, ennek a „derék” közalkalmazottnak életfogytig tartó nyugdíjáról. De sebj, az erélyes pénzügyi szakember, aki „teljes elégtel” követel magának, majd elrendeli a maga anyagi megjutalmazását. Érzik, sejtik, mi készül megint a „vidám” Németországban? Már megint a sötétség uralmát akarják életrekelteni. És akkor mi itt, a sugárzó nap üdítő és melegenő fényében, a szüntelen világosságban, ahol a formák, jellemek és tettek körvonalai is élesebben, kirajzódnak, vizsgáljuk meg: Elég jók vagyunk-e egymáshoz? Jók, jobbak, vagy csak egyszerűen olyanok, mint voltunk, mert az ember nem angyal és nem tudja megváltoztatni a természetét. Akárhogyan is ki ez az önbizárat, én azt ajánlom: Ne hirdessék, hogy többek vagyunk, mint voltunk. Ez nem igaz. Hátszáz ezer testvérünk hiányzik: Ne fessegjük, hogy tud jól megy a sorunk. Semmivel sem jobban, mint más becsületesen dolgozó. Ne lékétlenkedjünk. Fogjunk össze. Szeressük jobban egymást! Ez egyformán vonatkozik egy a zsidókra, mint a keresztényekre.

Az eleki mezőgazdasági kollektiva első lett a buzatermelési versenyben

Elek község előjárása 2660/1948. sz. igazolása szerint a Magyar Cionista Szövetség Ifjúsági és Átképző Szakosztálya által fenntartott eleki Mezőgazdasági Kollektiva a községi buzatermelési versenyben részt vett és a bíráló bizottság megállapította, hogy katasztrális holdanként a buzatermelés átlaga 12,52 mázsa, fajsúly 78,5 kg. A pontozás végeredménye 1416, amivel a kollektiva a községi első lett.

Ez a hivatalos jelentés rávilágít két dologra: első sorban arra a nagy változásra, amely a zsidó ifjúság életében tapasztalható, másrészt a magyar népi demokrácia következetes felvilágosító munkájának eredményére, amelynek jelei Elek községi is megmutatkoztak. Az eleki buzatermelési verseny megcélja az antiszemita és fasista rágalmozók az az állítását, hogy a zsidóság képtelen a produktív munkára, hogy a társadalomnak csak abban a szektorában tud érvényesülni, ahol a kész árut venni és eladni lehet és használhatóan elem, ott ahol a termelő, a kőelő munkát kell végezni.

A zsidó ifjúság a mezőgazdasági munka felé való orientálódása nem kényszer, nem külső terror következménye, hanem a zsidó progresszív gondolkodók felvilágosító munkájának az eredménye. Arthur Ruppán, Bear Borochov, Ábrahám Dávid Gordon tanulmányai és értékezései tanították meg a zsidó utca ifjúságot arra, hogy az új szocialista társadalomban, ha a zsidóság nem akar ászonyatosan tragikus ellentétbe kerülni a haladás erőivel, szakítani kell azokkal a foglalkozási ágakkal, amelyek először a feudalizmus, később pedig a kapitalizmus jelölt ki számára a termelésben.

Színvallás és állásfoglalás is volt egyben az öntudatos zsidó ifjúság a buzatermelési versenyben való részvétele: a népi demokrácia fejlődésének jelenlegi szakaszában minden szőlőmél ékebben beszélnek a tettek. A termelési eredményei bizonyítják azt, akarja-e az egyén vagy egy társadalmi réteg a demokrácia megerősödését, a demokrácia győzelmét gazdasági síkon, vagy nem. A szocialista termelési verseny a barrikádnak az az oldala, ahol

a demokrácia harcosai sorakoznak fel.

Az eleki buzatermelési verseny eredménye azt bizonyítja, hogy a zsidó ifjúság megváltozott a termelőszekörkhöz való viszonya, a termelésben való szerepe, és ez magával hozza, hogy megváltozik a munkás- és parasztszályhoz való viszonya is. Nő a remény, hogy a zsidóság a demokratikus országokban nem marad örökké az a közszem, amely két malomkő között őrlik.

GERVAI SANDOR

GYERMEKÁGYAK konyhaberendezések színes butorok HIMMLER

milasztalosnál, VI. Zichy Jenő-u. 32
(Nagymező-utcánál) Gló-tag.

ÉRTESÍTÉS:

A Berettyóújfalu Aut. Orth.
Izr. Hittközség
és Szentegylet előjárása
ezen is értesíti az érdekelteket, hogy:
1948 szeptember 26-án,

(Szállat elő napján) d. e. 11 órakor
gyásznaposság kerülhet levetni a
Berettyóújfalu Izraelita temetőben.
A hozzátartozókat és érdeklődőket
szívesen látjuk

emlékére készült emlékművel.

A Zalaszentgróti
Izraelita Hittközség
mártírjainak emlékére

emlékművet

állított fel. Az emlékmű felavtása
szeptember 26-án d. e. 11 órakor lesz
a Zalaszentgróti Izraelita temetőben.
A hozzátartozókat és érdeklődőket
szívesen látjuk

Zalaszentgróti Izraelita Hittközség

AZ ORSZÁGOS BIKUR CHOLIM EGYESÜLET

(VI. Desseffy-utca 23.) küll
templomátogatással, hogy
templomiléseinek bérbeadását
megkezdte.

A SZARVASI ORTH. IZR.
HITKÖZSÉG keres

a nagynépekre jóhang
joré somáim nős, előimádkozót.
Fizetés megállapodás szerint.
Utiköltséget csak a meghívott
nak térítjük meg.

Templomilések bérbeadás
a Budapesti Talmud Egylet
templomában

(VI. kor. Vasvári Pál-u. 5.) szeptem-
ber 14-én kezdődik. Az addigi bérlek-
nek 21-ig elővetel. joguk van. 22-46
teljesítet nélkül az addigi bérlekre, az
előző kiadásnak.

Roshasono, Jom kippur
ünnepekre

elavallom az esti és másnap inni et-
vágását. Tanszabvány van. Drucker.
Pécsffy Sándor-u. 41. III. em. 38.
Nagy lakásban.

MOST JELENT MEG!

MÁRTIRLÁNG

Imák a zsidó vértanukért

Irta: DR. KATONA JÓZSEF pesti rabbi.

KIADTA: A PESTI CHEVRA KADISA —

A PESTI MÁRTIROK EMLÉKMŰE JAVÁRA

Kapható: az összes templomok gondnokainál és a teme-
tőkben. Megrendelhető: a Pesti Chevra Kadisánál
(VII., Erzsébet-körút 26.)

Glosszák a hétről

GLOSSZÁINK ELSŐ HELYÉN
Nézzük — a svájci *National Zeitung* amszterdami tudósítása alapján — az Egyházak Világtanácsának az antiszemitizmus-sal kapcsolatos határozatát:

„Az Egyházak Világtanácsa felszólítja az egyházakat, hogy bélyegezzék az antiszemitizmust Isten ellen való bűnnek. Az Egyházak Világtanácsa egyébként úgy találja, hogy az egyházaknak kötelességük közreműködni az igazságnak megfelelő új palesztinai rend megteremtésében. Kötelességük az is, hogy minden rendelkezésükre álló hatalommal, — mindennemű különbség nélkül támogassák a háború áldozatait és befolyásolják a nemzeteket a hontalanok elhelyezése érdekében.”

★

HIRÓ LAJOS, aki a múlt héten, távol Magyarországtól, meghalt, azok közé a magyar zsidók közé tartozott, akik sohasem titkolták el zsidóságukat.

Amikor dívat volt — egy hamisan értelmezett asszimiláció jegyében — a zsidó származás feledtelésére uriaszkodni s dzsen-triskedni, Bíró Lajos élesen látta és papírra is vetette a valóságos helyzetet.

Résőbb, sajnos, eltávolodott a problémák felvetésétől és megoldásától. A sok harc felőrölte erejét és beállt könnyebb fajsúlyú filmszcenáriumokat írni.

De mi nem feledjük el a múltját. Az *Ady Endre verseivel* egyidőben megjelent bátor témájú novellákat és a régi *Világ* kardforgató vezércikkeit.

És nem feledjük el az emigrációban írott két zsidótárgyú könyvét sem: „A zsidók útja” c. tanulmánygyűjteményt, amely rámutat azokra a veszedelmekre, amelyekkel a kapitalizmus a zsidókat fenyegeti, továbbá „A bazini zsidók” című regényt, amely a magyarországi vérvádak egyik legborzalmasabbikál dolgozta fel regény alakjában.

★

A „MAGYAR ORVOSI SZEMLE” írja a következőket:

„A Fegyelmi Biróság bűnösnek mondta ki E. I. dr. orvost, az orvosi kar tekintélye ellen elkövetett kétrendbeli fegyelmi vétségben és ezért főbüntetésül arra ítélte, hogy a Szakszervezet három évig semmiféle állás viselésére nem ajánlja. Ezenki-

vül 2000 forint mellékbüntetésre ítélte.

A Fegyelmi Biróság E. I. dr. beismerése, valamint a tanuk esküvel megerősített vallomása alapján tényként állapította meg, hogy panaszolt 1943 áprilisában arra vállalkozott, hogy a tanukat, akik akkor munkaszolgálatra tartoztak bevonulni, 500—500 pengőért a munkaszolgálat alól mentesíti. Ezen vállalt kötelezettségét nemcsak hogy nem teljesítette, hanem annak teljesítését meg sem kísérelte.

A Fegyelmi Biróság jogi felfogása szerint valamely hatósági rendelkezést az orvos kijátszhatja akkor, ha ez nem demokratikus uralom alatt, az orvos ideológiája következtében valakit az üldözöttségtől megmenteni hivatott. Ez a cselekmény azonban ebben az esetben sem köthető anyagi ellenszolgáltatáshoz, mert ebben az esetben letér az ideológiai alapról és az orvos a nagyközönség előtt azzal vádolható, hogy pénzért vállalkozik valamely hatósági rendelkezés megszegésére. A Fegyelmi Biróság ezen megállapítása azonban inkább elvi, mert jelen esetre nézve kétségtelen, hogy panaszolt az 1000 pengő felvitte és azért semmit sem tett, sőt, a fenti összeget felszólítás ellenére sem fizette vissza panaszosoknak.

A kérdés, amelyre a Fegyelmi Biróság ítélete választ adott, nem csupán orvosi kérdés. Szép számmal akadnak mindenütt olyanok, akik az üldözöttek mentését saját anyagi érdekeikkel kapcsolták össze. Ezeknek nagy része a felszabadulás után nem állította azután üzleti tevékenységét bátor és emberséges cselekedetnek, — önmagát hősnak, ellenállónak beállítani.

Hamis orvosi bizonyítvány kiállítása — ha ez üldözötteket mentett ki a fasiszták karmái közül — valóban nem bűn: becsületes, az orvosi hivatáshoz méltó cselekedet. Az orvos, aki esküjével emberek megmentésére kötelezi el magát, orvos marad akkor is, ha a sebész kés helyett más eszközöket vesz igénybe, hogy életet adjon vissza. Ebben a cselekedetében azonban nem lehet más indítéka, mint az a szilárd ideológiai alap, melyen minden orvosnak állania kell. Az az orvos,

aki illeszkedik pénzért hajl végre, saját maga alatt rúzza össze ezt az alapot és nem számíthat arra, hogy gesztóiban ideológiai motívumokat találjanak.

Elvi jelentőségű a Fegyelmi Biróság ítéletében az, hogy másodrendű kérdésnek tekintti, vajjon valóban el is végezte-e az orvos azt, amire vállalkozott. Abban a pillanatban, amikor pénzt fogadott el azért, ami emberi kötelessége, — bűnözővé vált s cselekedete bűnné; a továbbiak megítélése már kívül esik az orvosi etika kérdésén.”

★

WROCLAWBAN, ahol az Ertelemiségi Világkongresszus lezajlott, található az új Lengyelország egyik legjelentősebb zsidó hitközsége.

A wroclawi zsidók voltaképp azt az új értelmiséget jelképezik, amely nem alkot önálló osztályt, hanem eggyé lett a néppel. Javarást ugyanis a szövetségi tulajdonban lévő gyárakban dolgozik, de a gyári munka után a legintenzívebb kulturális élet él.

A zsidó munkás-értelmiség új arculatot adott Wroclawnak és új megbecsülést szerzett a zsidóságnak a többi dolgozó előtt. A nemrég megtartott szövetségi kiállítás megnyitását az egyik lengyel miniszter példaképül állította ezeket a kétkézi munkából élő, de magas kultúrnívójú zsidókat az egész lengyel munkásság elé.

★

HALDANE PROFESSZOR leplezte a budapesti Centenaris Orvosi Nagyhéten a náci fajelmélet hazugságait.

Pozdorjává zuzta a német fajteoretikusok állításait. Szélmorá szolta a hitlerizmus áldomá-nyos rendszereinek blöffjeit.

Érdekes előadása végén arról foglalkozott, hogy bebizonyította: teljesértékű szülőknek is lehetnek csökkenőértékű utódai.

Mit gondolnak, mivel példázta ezt az állítását?

Hitlerrel.

Héber könyvtár eladó.

Telefon: 380-132. 1—2 óra között.

Pesti Izraelita Hitközség.

5981/1948. sz.

Templomülések kiadása

A PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG ELŐLJÁRÓSÁGA közli, hogy az idei főünnepekre a Dohány- és Rumbach-utcai templomok magánüléseinek belépőjegyeit szeptember 12-től 17-ig adja ki VII. Síp-utca 12. szám alatt.

Nyomatékosan felkérjük az öröklés tulajdonosokat, hogy jegyeiket szeptember 17-én déli 1 óráig okvetlen vegyék át, mert azon túl azokat más jelentkezőknek bérbeadjuk.

Felhívjuk Hittestvéreink figyelmét, hogy az ezévi főünnepeken a Wesselenyi-u. 7. sz. alatti újonnan felépített Goldmark-teremben, valamint a XIV. Szt. Domonkos-u. 8/10. sz. alatti fiúgimnázium újonnan rendbehozott templomában is tartunk istentiszteleteket.

A Dohány-, Rumbach-, Páva-, Csáky-, Bethlen-, Dózsa György-, Nagyfuvaros-utcai, Bosnyák-téri templomok, valamint a Fürst Sándor-utcai, a Wesselenyi-u. 7. (Goldmark terem), Wesselenyi-u. 44. III. emeleti és XIV. Szt. Domonkos-utca 8/10. sz. alatti pótimaházak üléseinek kiadása a korábbi évek igazolt bérleti részére ez év

szeptember 19-től szeptember 24-ig lesz.

A jegykiadás naponta d. e. 8—1-ig és d. u. 3—5-ig tart (péntek és vasárnap d. e. 8—1-ig). A Bosnyák-téri és Szt. Domonkos-utcai templomok jegyeinek kiadása csak d. e. 8—1-ig tart, később a Dohány-, Rumbach-Sebestyén-utcai templomok, Wesselenyi-u. 44. III. emeleti pótimaház üléseinek jegyei VII. Síp-utca 12. szám alatt, míg a többi templomoké a helyszínen kerülnek kiadásra. (Fürst Sándor-utcai a Csáky-utcaiban.)

ÚJ BÉRLŐKNEK A JEGYKIADÁS SZEPTEMBER HÓ 26-ÁN KEZDŐDIK.

Minden öröklés tulajdonos vagy bérlő hozzátartozója a már kiváltott üléshez, jegyének felmutatása ellenében egy-egy póljegyet válthat. Póljeggyel csak a padban, kizárólag azon az imaszéken lehet tartózkodni, amelyre a jegy szól, mert a padsorok között, vagy a falak mellett állni tilos.

Figyelemztetjük még a Hittestvéreinket arra is, hogy az ülések bérletdíjai a mai viszonyoknak megfelelően vannak megállapítva, emellett fogva senkinek semmi körülmények között kedvezmény nem adható.

Budapest, 1948 szeptember havában.

5708. Elul havában.

A PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG
ELŐLJÁRÓSÁGA

Sirkövek, emléklapok vésése olcsón
Faragó Friedmann Sándor
Nagydiófa-u. 34. Szombaton száraz

ZSIDÓ VILÁGILLRADO

Ausztrália beengedi a közeli rokonokat

A *World Jewish Affairs* jelenti Canberrából, hogy az Ausztráliai Bevándorlási Hivatal közleményei szerint: mindazok, akik már huzamosabb ideje Ausztráliában élnek és ott vagy megszerezték az állampolgárságot, vagy állandó munkavállalási engedéllyel rendelkeznek, jogosultak közeli rokonaik soronkülső beengedéséért folya-

nodni. Az Ausztráliai Bevándorlási Hivatal nem közölte, hogy kiket tekint közeli rokonoknak. Ugyátszik, hogy ezt a fogalmat esetenként akarják meghatározni, figyelembevéve az Ausztráliában lakó kérelmező családi körülményeit és Ausztráliában szerzett kulturális, vagy gazdasági helyzetét.

Faji és vallási megkülönböztetések az Egyesült Államokban és Kanadában

Az Amerikai Zsidó Kongresszus életrajzi tiltakozást jelentett be az ellen, hogy New York állam 97 kollégiuma és egyeteme közül 68-ban még ma is különbséget tesznek faji és vallási szempontból a diákok felvételénél. Több kollégiumban és egyetemen nemcsak numerus clausus van, hanem numerus

nullus.

A kanadai zsidóság idén nyáron többször tiltakozott az ellen, hogy Ontario környékén a nyaralóhelyek egész sora nem fogad be zsidót. Az egyes szállodák nyíltan hirdetik a különböző lapokban, hogy a zsidókat nem tekintik kíváncsi vendégeknek.

Ben Gurion katonai tanácsadója magyarországi származása?

Múlt számunkban, Izrael tábornokairól szóló cikkünkben szó esett Salom Esed-ről, akiről megírtuk, hogy katonai pályafutása során Ben Gurion katonai tanácsadójává verkedte föl magát. Most sikerült újabb, érdekes adatokhoz jutnunk, melyek valószínűsítik azt a fellejtést, hogy Esed, illetve régebbi nevén Fritz Eisenstädter — magyarországi, burgenlandi származása. Esed nem 40, hanem mindössze 32 esztendősen a Wiener-Neustadtban végezte katonai tanulmányait. Szülei mindketten orvosok s ma is praktizálnak Newyorkban. Dr. Eisenstädter Ahród egyenes leszármazottja a híres, 16. századbeli Rabbi Meier Eisenstädter-nek, a kásmartoni rabbinak, akinek sírjához évszázadokig zárandokoltak a jámbor zsidók, tisztolván Maharam Ascht héber nevén, a burgenlandi zsidóság szellemi vezérének.

De nem kevésbé érdekes családból származik Esed felesége is. Esed ugyanis az osztrák cionisták egyik vezérének, a parlament tagjának, Robert Strickernek leányát vette el. Az apát a náciok Auschwitzban pusztították el, de a leányán kívül megmenekült fia is, William Stricker, aki Izrael State Departmentjében tisztvisel.

Elkobozzák a hírhejt Julius Streicher vagyonát

A nürnbergi elsőfoku náci-ellenítési bíróság kedden elrendelte a már kivégzett Julius Streicher vagyonának elkobzását. Mint emlékeztetés, Julius Streicher a *Stürmer* főszerkesztője, Frankfورت náci körzetvezetője és a német zsidóság legelvetemedettebb üldözője volt.

A pozsonyi pogrom miatt menesztették a rendőrfőnököt

Az *Uj Elet* két ízben is beszámolt a pozsonyi antiszemita zavargásokról, amelyeket bujkáló SS-legények és Hlinka-gárdisták szerveztek.

A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* jelentí, hogy az antiszemita zavargások miatt menesztették a pozsonyi rendőrfőnököt és új rendőrfőnököt neveztek ki. A pozsonyi rendőrség most szigorú intézkedéseket tett hasonló esetek jövőbeni megelőzésére és fokozta a zsidó negyed környékén levő rendőrszemek számát.

A zsinagógát zsidó önvédelmi szervezet őrzi.

(A pozsonyi rendőrfőnök menesztése és az új rendőrfőnök kinevezése is mutatja, hogy a népi demokrácia újfajta megcélzott Csehszlovákia mindent megtesz polgárai egyenlőségének és biztonságának megvalósítására. A népi demokrácia Csehszlovákiája, amelynek bírósága súlyos büntelésekkel mért a pozsonyi pogrom szervezőire, megakadályozza, hogy a jövőben az SS-brigantik és Hlinka-gárdista gennszervő-cukosok újabb kiengeszteléseket szervezzenek. Pozsony városának vezetői kijelentették, hogy a város nagyobb kasszettel járul a Zsidókórház szétrombolt konyhaberendezésének és a Zsidó Aggok Otthoma bezárt ártalmának helyreállításához.)

Dachau emlékkönyv jelent meg Münchenben

A *World Jewish Affairs* jelentí, hogy *Hatál Dachauban* címmel a bajor belügyminisztériumnak a faji, vallási és politikai üldözöltek ügyeivel foglalkozó kormánybiztossága emlékkönyvet adott ki. Ez a könyv tartalmazza azoknak a németeknek és osztrákoknak a listáját, akik a dachau koncentrációs táborban 1933 és 1935 között

elpusztultak. A 3500 német és osztrák állampolgárságu áldozat túlnyomó többsége zsidó. Az adatokat a koncentrációs tábor létszámkönyveiből merítették az összeállítók, akik felhasználták ezonkívül a háborús bűnösök pereiben találtatott vonatkozások is. A közeljövőben napvilágot lát a könyv következő kötete is.

2000 zsidó orvos van a hontalanok táborában

A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* írja, hogy körülbelül 2000 zsidó orvos található a hontalanok táborában.

A hontalanok München melletti táborában az orvosok számára továbbképző tanfolyamokat indítottak, amelyeknek előadói többnyire amerikai specialiták közül kerülnek ki.

(Míg a világ sok vidékén rettenetes orvoshiány van és nap nap után elpusztulnak emberek, mert nem jutottak orvosok segítséghez, 2000 zsidó orvosnak nincs módja arra, hogy a hontalanok táborából továbbjusszon és tudását orvosokra szoruló vidékeken emberárral javára használhassa fel.)

Németek és lengyelek áttérése a zsidó hitre

A zürichi *Israelitisches Wochenblatt* jelentí, hogy a Kassal melletti Eschwegenben 300 német és lengyel jelentkezett az utolsó időben, hogy áttérjen a zsidó hitre.

(Máshonnan is érkeznek ilyen hírek. A fasizta korszakban bírókat elkövetett ünemek és lengyelek a zsidó közösségbe kerülve óhajtanak elfutni a felelősségrevonás elől. Bizonyosra

vesszük, hogy a felvételt eszközöző rabbik alaposan megnézik: kik azok, akik egyszerre zsidókká akarok lenni?)

HASKÓ MÉRNÖK CIÁNOZ
Telefon 222-223. KONTRAKT porral írt poloskát garanciával, szobánként 30 Ft-tól. Kórházak, penziónok, szállodák tartántartása

SIRKŐ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

TÜZIFA
köszén
WEISZ ÉS VIDOR
Kőbányai-út, Ganz-nyárral szemben.
Telefon: 130-550.

„Költő-Balassa“

Balassa Emil már életében fogalommal vált. Talán nem is mindenki tudta, hogy Emilnek hívják ezt a lobogóan lelkes, magasbomloku, cigányképű, élénk szemű író, de azt félre nem érthetően feljegyezték róla: ő a „költő-Balassa“. Volt ugyanakkor „siram-Balassa“ is, (akik katonaság magatartása miatt nevezték így) de költő csak ő volt: Emil. Költő a Balassák, a prózaírók és költők az emberek között. Szépszevu, lirahangu költő, aki a csuf világban is csak dalolt. A szó, a rim mestere, a meleg érzés, a könnyes és könnyezett gondolat ötvösművésze. Pompás szanzonekat írt, amelyeknek sorai között még a nyomtatásban is ott dobogott az ő vérző, sajgó költői szíve. Rímei graciózek, mint a táncoslábu primaballerina. A szavak, mondatok, versformák, összecsendülések pallérozottak, harmonikusak, mint maga az ember, aki ezeket írta. Ugy csiszolt egy-egy költői kifejezést mind fényesebbre, kecskébbre, csillogóbbra, mint a gyémántkőszőrűs. Ilve és mestere a szép szónak, amely azonban nem úgy villant, mint a dáma árcs, hideg ékszersze, hanem a hit és humanum melegsége fűtötte át. Szerzőjük, írójuk emberszeretete és mélységes alázata a jó elől. Bizalma Istenben és a maga földönjáró társaiban. És ezt a senkinek sem ártó, szelidszevu költőt is elhurcolták; őt, aki irtózott mindentől, ami nyers és erőszakos, nyersen és erőszakosan belekényszerítették a nyersség és erőszakosság örlőmalmába. ENÉPTÉK az asztala, a papírosai, zengő szavai, rózsalehelű gondolatai mellől. Csoda-e, ha belepusztult? A durván rikácsolók megölték a halkhangu poétát. Kétszeres az ő bűnük, meri tisztátalan kezükkel az az emberiséget gyönyörködlető, igaz emberen kívül a költőnek szépséges gondolatait is elpusztították. (gy.)

★

A mártírhaltott Balassa Emil író és hírlapíró földi maradványait szeptember 19-én délelőtt 11 órakor helyezik örök nyugalomra a rákoskeresztúri temető mártírparkjában, a Pesti Chevra Kadisa által adományozott díszsírhelyen. Balassa Emil a régi újságírógárdának volt kitűnő tagja, a Világ és a Magyar Hírlap belső munkatársa. Értékes írói munkálkodást is fejtett ki, több operett szöveg- és versírója volt, sok szanzone

nagy népszerűsége lett szeri, s azokat ma is éneklék és áldandóan szerepelnek a rádió műsorában. A fasiszta pribékek 1944-ben őt is elhurcolták, bár súlyosan beteg volt. Ennek következményeképpen, rövid idő múlva belehalt a fáradalmakba,

a nélkülözésekbe és kínzásokba. Bajtársai temették el Ercsi pusztá közelében s jelölték meg magányos sírját, ahol most exhumáltak és Budapestre hozták. Feleségén, született Ilés Piroskán kívül fivéréi, sógorai és sógornői gyászolják.

Felhívás

a rákoskeresztúri zsidó temetőben felállítandó mártíremlék ügyében.

A temetőben felállítandó mártíremlék tervét az emlékbizottság elfogadta és így az emlékmű a megvalósulás stádiumába jutott. Ezután is felhívjuk mindazokat, akik hozzátartozóik nevét az emlékművön megörökíteni kívánják, jelentkezzenek haladéktalanul a Pesti Chevra Kadisa titkári hivatalában, VII., Erzsébet-körút 26. sz. a. d. e. 10–11 óra között. Akik már előbb jelentkeztek, azok megfelelő meghívót fognak kapni.

A Pesti Izr. Hitközség Kulturális Ügyosztályának Nyelvtanfolyamai

14-ik félév

A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztálya 1948/49. tanévben is megindítja nyelvtanfolyamait.

Héber,
angol és
orosz

nyelvű tanfolyamok kezdődnek.

A tanfolyamok helye: a Pesti Izr. Hitközség székháza (VII., Sip-u. 12.) és a Pesti Izr. Hitközség Alapítványi Fiúruház (VI., Vilna királyú-ut 26.)

A tanfolyamok ideje:

A hitközségi székházban:
VII., Sip-u. 12.

Hétfőn és szerdán:

5–6-ig angol kezdő,
6–7-ig angol közép haladó,
5–6-ig orosz kezdő,
6–7-ig héber kezdő,

a Fiúruházban:

VI., Vilna királyú-ut 26.
Kedd-csütörtök:

5–6-ig angol kezdő,
6–7-ig angol erős haladó,
5–6-ig héber kezdő,
6–7-ig héber közép haladó,
7–8-ig orosz kezdő.

A tanfolyamok október 6-án, illetve 7-én kezdődnek.

A tanfolyamok részvételi díja havi 30 forint.

Beíratási díj nincs.

Jelentkezés naponta (szombati követeléssel) a Pesti Izr. Hitközség Oktatásiügyi osztályán (VII., Sip-u. 12. III. 50.) déli 12–2 óra között.

Az elsőhavi tandíj jelentkezéskor fizetendő.

A nyelvtanfolyamokat iratja és az angol nyelvet tanítja: Gellért Endre.

Bajorországban náci bírák ítélik meg a zsidók ügyében

A zürichi Israelitisches Wochenblatt írja, hogy Bajorországban — az amerikai katonai kormányzat megállapítása szerint — a bírák nyolcvan százaléka a náciak sorából kerül ki ma is. Dr. Josef Müller

igazságügyminiszter szerint: ezek a bírák megfelelően végzik munkájukat.

A zsidó szervezetek azonban tiltakoztak az ellen, hogy náci bírák ítélik meg a zsidók különöz ügyeiben is.

MODERN PARÓKÁK, pótrészek

művészi kivitelben **ALTSCHÜLER E.**

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12
TELEFON: 421-057

Szép sírkő Boros sírkő

NAGY VÁLASZTÉKBAN

DOB-UTCA 2

Az Utász-utcai Izraelita Templomegyesület mártirjai emléktáblájának leleplezése

Vasárnap délelőtt leleplezték a többszáz főnyi közönség jelenlétében az Utász-utcai Izraelita Templomegyesület mártirjainak emléktábláját. Farkas Emil, a Bosnyák-téri templom főkántora, a Rumbach-utcai tempom körúsanak a közreműködésével, amelyet Kévész Sándor karnagy, vezényelt, elnékelte a Ma tavul, majd dr. Mandel Miklós rabbi mondott nagyhatású avatóbeszédet.

— Nem a bosszu szava, — mondotta — hanem az igazság szerelete szólal meg szívünkben, most, amikor kegyelettel és hódolattal áldozunk mártirjaink emléke előtt az emléktábla elhelyezésével.

Dr. Bencsek László igazgatófőorvos a Pesti Izr. Hitközség elnöksége és előjárósága nevében szólalt fel.

— Azoknak az emléket idézzük itt — mondotta többek között, — akik egy új világ születésének az előestéjén haltak meg. Dolgozó kisembereknek a nevét őrzi ez az emléktábla. Az emléktábla mártirsorsunk fokozza szívünkben az elbánságot, mert az ellenség még közöttünk van, a fasiszmus még nem pusztult ki.

Steiner Marcell elnök a Chevra Kadisa előjárósága nevében lett fogadalmat a mártírok emléke előtt. Mehler Márton, a Templomegyesület elnöke átvette az emléktáblát, majd Farkas főkantor az énekkar kísérelével elnékelte az El moló rachaminot. Seelfreund Mór főtitkár felolvasta a mártírok neveit, majd a Kadhis elmondása után a kegyeletes ünnepség a Hntikva elnéklésével ért véget.

Minden hitközség szíves figyelmébe!

Viasszal gyártott 55 cm
hosszu, 1/2 kg-os
templomgyertyát

azonnal szállításra hivatkozva áron, utánvét nélkül. Szükszerű esomogolárról gondoskodunk. SPÉTER VEGYIMŰVEK, Budapest, XIV., Nürnberg-utca 6.

40 éve

Írógép
Irodabutor

legjobban — legolcsóbban

Kovács A. és Társánál

Budapest, V., Nádor-utca 5.
Telefon: 183-296

SZOLID, abszolút megbízható, jól író, kőserhez is érő, meglepően hosszú, hosszú bizonyítvánnyal elhelyezkedne. Ottlona vágyom 45-éigre a kiadóba.

Markovits Rodion halálára

Markovits Rodion — mint a budapesti napilapok megírták — elkísült az élők sorából.

Nem kell méltatnunk a Szibériai garnizon íróját, akinek élmény-regénye annakidején bejárta az egész világot és mindenütt nagy sikert aratott.

Azt sem kell megírunk, — mert közfudomású — hogy Markovits Rodion öntudatos és lelkes, kemény és bátor zsidó volt.

Most csupán idézni akarunk abból a mélyen emberi hangú levélből, amelyet az erdélyi zsidóság lapja, az *Egyesület* közöl és amelyet Markovits Rodion írt a temesvári zsidó ifjaknak, akiknek átnézetesítő táborában nemrégiben látogatást tett.

Íme, ennek az utolsó zsidó fiatalokhoz szóló levél néhány részlete:

„Elmeséltem idehaza, hogy nem hoztatok szeggyent a temesvári CDE fiataljaira. Ti: flukleányok, akik most ott a majdani zsidó telepeseik uttorói vagytok. Beszámoltam érkezésemről, a kedves fogadtatásról, a szénapadlásról, melyen első éjszaka a flukkal együtt aludtam. Elmondtam a fluk áldozatkészését, kik átadták a barakbeli alvóhelyeket a lányoknak, addig, amíg kész lesz a barak, ami — ugye Testvérek — már azóta készen is van, hiszen már oly kevés hányzott belőle. Beszámoltam a kedves hangokról, a csupa-szív együttműködésről ami munkátokból lépten-nyomon kiültek és beszámoltam arról, hogy a városi élet alkonyalma és néha tulzott kényeskedése után, mily harcosan, mily eltökélten dolgoztok: konyhakertben, baraképítésnél, kulturmegbeszéléseken, tanulmányi körökben. És hogy erős szívek mily üdén és mily — korotokhoz méltó — fiatalsággal, lendülettel, bizalommal épít e csöpp helyen is: a demokratikus Román Népi Köztársaságot.

Beszéltem a gémeskútról, melynek üde vizében reggelente mosakodtok, a vidám szappanozástokról, amikor csupa hab vagytok... Beszéltem a csodaszép mezei munkáról, melyet oly nagyon szerettek Ti, városi fluklányok, meg persze arról, hogy miként igyekeztek a cséplésnél kétkézi értékes munkátokkal segíteni. Azt is elmondtam, hogy rizses kakaót vacsoráztunk első este, de közben arról beszélünk, azt az időt emlegettük mindnyájan, amikor, ha már a kakaót nem is, de a rizst meg a cukorhoz való cukorrépat a

Oroszországból megérkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Név:	Szül. év:	Század:	Léger:	Pontos cím:
Herman Mihály	1913	101. kieg.	Stálinogorszag	Kresz G.-u. 26.
Ungár Lipót	1913	100/59	Gorkij	Hernád-u. 25.
			1948 szeptember 13.	
Markovics Iván	1912	101/18	Kiev	Alkoholány-u. 4.

Oroszországban tartózkodók névjegyzéke:

Schlesinger Adolf, építész, 48 éves, budapesti lakos, Kiev, 62/4 léger.	Szántó István, nyomdász, budapesti lakos, Kiev, 62/4 léger.
---	---

A DEGOB információk osztályának (Budapest, Bethlen-tér 2. L. 26.) közlése

magunk termése szolgáltatja. Elmondtam, hogy Koltársáron a Ti és a morlakai brigád tiszteletére irodalmi és táncest volt, ahol kitűnően szórakoztatok. Megmondtam, hogy reggel, 4 órakor mindenesetre kinyit az ágyból mindenki...

Na, már most bucsuzom Tőletek és arra kérlek, ebből a levélből állapítsátok meg, vajjon szerettek-e Benneteket vagy sem? Kérlek, feleddjétek talán kissé szigorú szavainkat, amelyeket az úgy — mindnyájunk közös és legfőbb ügye — érdekében mondtam, de amelyek felett ott lebeg nemcsak szeretetem és féltésem, hanem elismerésemnek és becsülésemnek is lobogója. Hiszen hallottam és tapasztaltam, — és ezt is szeretettel nyugtázom — hogy a kritika és önkritika fegyverét okosan használtátok, másképp nem is lett volna lehetséges a barakokat oly gyorsan befejezni, a kertek oly lelkiismeretesen gyomlálni, a merőn oly eredményesen segíteni és dolgozni.

A türelmetlenül várt viszontlátásig is jó munkát kíván és további munkára serkentve, melegen köszönt Benneteket legszívesebben üdvözléssel igaz barátotok: Rodion.

Markovits Rodion és a temesvári CDE (Demokrata Zsidó Népközség) fiataljainak újabb találkozásából már nem lett semmi, de az erdélyi fiatalok szeretettel gondolnak Markovits Rodionra, aki az ő szemükben nemcsak ünnepek író volt, hanem a zsidó fiatalság szinte barátja is.

MÁTRAFÜREDEN

a SWARCZ orth. kóser penzió ROSHASONÓRA kellő számu jelentkezés esetén nyitva lesz. Szahafoglalás szeptember 20-ig.

Mielőtt haját festeti vagy daueroltatja mutassa meg RENCZES

hajfestőmesternak VI., Csengery-utca 84. Hajmunkák. Pedikúr. Nyíltadauer

SIRKÓ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállóánál.) Leszállított árai! Tel.: 169-573.

Az ORT tan-farmjai első díjat nyertek a vilvordel kiállításon

A zürichi Israelitische Wochenblatt jelenli, hogy a belgumi Vilvordelben rendezett mezőgazdasági kiállításon az ORT tan-farmja aranyérmeket kapott állattenyésztés és kertészet terén. Az ORT-nak ezt a kesselooi tan-farmját 1946-ban alapították az állászo fiatalok számára. Az itt kiképzett állattenyésztők és kertészek első csoportja — negyven fiú és leány — már el is utazott Palesztinába.

— Egy világhírű zsidó orvos-tanár halála. New-Yorkból jelenlik, hogy a Mount-Sinai Hóspitálban 74 éves korában elhunyt Otto Marburg tanár, aki a bécsi klasszikus orvosi iskola képviselői közé tartozott.

EGYEDULÁLLÓ kőszeporu jobb nő. Búrák térség, nagyon jó bizonyítvány, elkötelezett család háztartását lelkiismeretesen ellátja. „Varra is tud” jelzése a kiadókba.

KÜLÖNBÉJÁRATU, nagyon tiszta szőlő, csodás kizsá, pedáns, elfoglaltsággal bíró urnak kiadó. Lovakok „Kárvitétel” jelzése a kiadókba.

KITÜNŐ KÓSER HÁZIKOSZT ismét kapható Schnabl, VII., Dohány-utca 60., I. emelet 22.

SPECIALIS férfi-ing és minden más fehérművű varrást és javítást szakemberrel vállalom. Házhoz is megyek. Cím a kiadókban.

Eltűntek arcképének élethű megfestését

elmosódott, gyengébb fényképek után is felelősséggel végez Medvegy I., festőművész, Kunfi Zsigmond-u. 62.

Diáklánynak

vagy fiatal tanítónőnek költemény olthom nyújtanék. Basch, Dohány u. 68.

Jó és olcsó függőnytartó, képkeretek

nagy választékban.

Szécsényi VII., Bethlen Gábor-utca 7. sz. Telefon: 224-288.

Szabadsághegyen, a NOÉM penzióban, Fejő-u. 11. alatt

elsőrendű ellátás, házban órákban folyó orvosok. Unanymos előjegyzés. Továbbá Agancs u. 3. ban újonnan berendezett

GYERMEKOTTHON pedagógus és orvosi közreműködéssel (Az orth. rabbiság felügyelete alatt.) Tel.: 16-18-12.

A pontos, megbízható „DAVAJ” BOY-vállalat mindent ellát. — (Ejje!-nappal) Teher-taxival is. Király-utca 21. Telefon: 226-893

Spanyol, angol, francia, orosz nyelvórak

BERLITZ

IV., Vörösmarty-tér 2. Telefon: 181-012

UTLEVÉLKÉPEK 3 óra belül, 3 darab 12.- forint PÁRISI FOTO, PÁRISI FÉNY ARUHAZ

Készítményhez ingbluzt Ingklinikánál Szentkirályi-u. 2. (Rákóczi-utánál) Az Uj Élet olvasóinak 10% eng.

Székelly Emil ékesítés 26 Rákóczi-u. Brilláns, ékesített, aranyat, ezüstöt, órákat, ves, csőrök és egyéb.

Jóhangu kántort keresünk

a főtantervnek a XIV. ker. Somer József templom részére. Sürgős ajánlatokat kérünk alábbi címre: Eber Jenő elnök, XIV., Erzsébet királyné-ut 117. Telefon: 496-354.

NŐK ÉS FÉRFISZABÓ keres szabónőt 50 évesig, jének üzlete van. „Páris divat” jelzése a kiadókba.

Özv. MAJER JÓZSEFNÉ üzletben, Budán, Kunfi Zsigmond-u. 47. sz., kóser vágott és élő baromfi kapható a kóser sz. felügyelő jelenlétében, minden csütörtökön és pénteken.

HIREK

A hitközségi könyvtár
VII., Wesselényi utca 44.

KÖNYVTÁRI ÓRAK:

Vasárnap d. e. 10—12-ig
Kedd d. e. 10—12-ig
Szerda d. u. 5—7-ig
Csütörtök d. e. 10—12-ig

— Az Országos Iroda akciója az arab államokban élő zsidók érdekében. A Magyarországi Izraeliták Országos Irodája Intéző-Bizottsága szeptember 2-i ülésén elhatározta, hogy a Zsidó Világkongresszus Magyarországi Irodájához fordul az arab területeken és államokban élő zsidóság elnyomtatása és szorongatott helyzete miatt. A Zsidó Világkongresszus útján fordul a világ közvéleményéhez és a civilizált államokhoz emeljük fel szavunkkal az elvakult gyűlölet ellen és lépjenek közbe addig, míg nem késő. Kéri az Intéző-Bizottság a Világkongresszust, hogy a magyarországi kongresszusi és statusquo-ante zsidóság nevében történő tiltakozást terjessze az UNO elé, hogy az haldéktalanul intézkedjék súlyos veszedelmekben lévő hittestvéreink védelmében.

— Moszkvai lap Vihar Béla könyvéről. A moszkvai Ejszke című napilap augusztus 9-i száma „Magyar nyelvű antológia a Szovjetunió jiddis költészetéről” címen ismereti Vihar Bélának ez év tavaszán, a Csereplati kiadásában megjelent munkáját. A könyv elemzése kapcsán az ismeretlentől a közismertig, a költészet elterjedésétől, mely a szovjet-zsidóság életéről nyújt látképet, a moleghangu ismertetés hangszólója a magyar és szovjet-zsidó kapcsolatok kiépülésének további fokozását. Itt jegyezzük meg, hogy a magyar költőgyűjtemény a külföldnek szánt, hat nyelven megjelenő folyóiratai ugyancsak meglehetősen nagy számban be Vihar Béla fenti könyvére.

— Peterdi Andor 50 éves írói jubileumát ünneplik íróiársai és tisztelői szombat este 1/8 órakor a Fészek Klubban tartandó vacsorán, amelyen a hivatalos körök és irodalmi társaságok is képviseltetik magukat.

— Dr. S. D. Goitein, a jeruzsálemi Héber Egyetem tanára Budapest. Dr. S. D. Goitein, a jeruzsálemi Héber Egyetem tanára Budapestre érkezett és szeptember 17-én, pénteken, továbbá 21-én, kedden délután 12—2 óra között készségesen ad felvilágosítást az érdeklődőknek a jeruzsálemi Héber Egyetemtől és Palesztina közoktatási ügyéről a Karmel-pensióban (VI., Andrassy-ut 43.). A professzor kedden este előadást tartott a Keren Kámetliben.

METAMORPHOSIS

(A kalocsai mártírelmékné szeptember 19-i felavatása alkalmából)

Fölszállt, mint pogány
áldozat
a mártírtettek füstje,
felszívta az anyagokat
a felhőzet ezüstje.

Tetemük nem földben pihen,
ahogy Törvény megírja,
szállnak az ég felhőiben
a mennyből testük sirja.

Beitta őket az Örök,
az Égek végtelenje,
harmat lettek és őszi köd,
szálló hópihe selyme.

Vihar lettek és jégeső,
villám a fergegben,
minden, mi érzékelhető
s elfér a képzeletben.

Színek lettek és fényugár,
szellő, mely lengve lebben,

bibor, mely késő délután
izzik a végtelenben.

Szívárvány a bollozaton,
vihár utáni égen
s kimondhatatlan fájdalom
testvéreik szívében...

Beissák őket szemünk,
belélegezzük őket,
beszívjuk magunkba a kint
s a látatlan erőket.

Mibennünk élnek ők tovább,
a csontjainkba rejtve,
s velünk építi fel honát
a mártírok szerelme.

Bennünk kiált és énekel
millió meggyalázott
s a mi ajkunkkal követel
házát és szabadságot.

KECSKEMÉTI MÁRIA

Kedd este dr. S. D. Goitein a jeruzsálemi egyetem tanára a Pro Palesztina Szövetségben magasszintű előadásban ismertette a jeruzsálemi egyetem történetét és hívatását. Az előadáshoz dr. Rosenk Miksa, dr. Biró Imre, dr. Bing Maximilian, dr. Riger Imre és dr. Naményi Ernő szóhozzá. A bevezető és zárószavakat dr. Izáák Ede a Pro Palesztina Szövetség ügyv. elnöke mondta.

— A Szociálisták-Pártja szeptember 20-iki összejövetelén (Füst S. utca 21/b., d. u. 6 óra) Juda Pollak izraeli kiküldött tart előadást „Izrael intézményei” címen.

— Emléktáblaavatás Mosonmagyaróváron. A mosonmagyaróvári izraelita járás hírsége a deportálásban és munkaszolgálatban elpusztult mártírok emlékének megőrzésére új épített temetőben emléktáblákat állított, melyeknek felavatása Ortlut Gyula vallás- és közoktatási miniszter jelenlétében szeptember 26-án, délután 11 órakor történt.

— A Pest-i Izr. Hitközség Alapítványi Finárvárosa templom üléseinek bérbemutatója elkezdődött. A régi birtokok f. hó 16. napjáig gyakorolhatják előéleti jogukat.

— A budakeszi Erzsébet Szanatórium zsidó betegeknek külsőjele. A budakeszi Erzsébet Szanatórium betegei ezután is kifejezik köszönetüket Bluzenstein Ignácnak, akinek fáradságtalan munkája eredményeként épült fel a szanatórium zsidó temploma, s évek óta segíti és pártfogolja a betegeket.

Amíg a készlet tart SÍRKÖVEK
szép, tartós, modern
már 300 forinttól kaphatók Schwarcz Armin sírkövegyárában,
Budapest, X., Kozma u. 9., az izr. temetővel szemben.
Városi cím: VII., Erzsébet-körút 34, II. 24. (Lift díjtalan.)

— Eljegyzés. Tauszky Juditka németnyelvi Budapest, eljegyzett Goldtiner Ernő, Hajmánás—Budapest. Minden külön értesítés helyett.

— A M. C. Sz. eszengeri helyi csoportjának Oneg Sabbatja. A eszengeri cionista helyi csoport a Mizrahi szakosztály rendezésében nagysikerű Oneg Sabbatot tartott. Leichmann Gábor, a helyi csoport elnökének megnyitóját után Schöner Sándor hitkár ismertette az ereci eseményeket, majd Friedmann Lajos ügyvezető mondott ünnepi beszédet. Schöner Balázs szavaltatán Kaszovitz Dezső zárószavát következtek, majd az ünnepség a Hatikva hangjaival ért véget. Másnap délután a megmaradt eszengeri és környékbeli zsidóság és igen nagy számban nemzsidó közönség jelenlétében bemutatták a Keren Hajeszod ereci filmjét. A filmelőadás előtt Berger Ferencné tartott bevezetőt, majd Schwarcz János, a Keren Hajeszod kiküldöttje felhívta a zsidóság figyelmét az ereci építómunka fokozott támogatására.

— A Haoved Hacioni központ előadásán szeptember 16-án az Általános Cionista Blokk nagy erővel (Arany János u. 24.) este 1/8 órai kezdettel dr. Gálos Henrik, a Magyar Cionista Szövetség főtitkára tart előadást: „A cionizmus magyarországi feladatai” címen. Az előadás után: Legújabb hírek Izrael államáról.

— A Pest-i Chevre Kadisa Aggolah (XIV., Hungária-körút 167—169.) templomában a nagyimnapra az ülések az intézet irodájában kívánhatók.

Oneg Sabbat. A Noé Házirachi Irodá hó 18-án, szombat délután 11 órakor, Oneg Sabbat előadást rendez. London u. 3. sz. alatti tanteremben.
Előadók: dr. Weisz Samu, „Heti szidra”
Gábor Ofri, a Mizrahi és Hapod Házirachi európai Mozgalmak kiküldöttje.
„Ereci Kulturproblémák”

— Muszos találkozó Szekszárdon. Ünneplő keretek között tartották meg Szekszárdon találkozójukat a volt 104903 k. m. sz. megmaradt bajtársai. Délelőtt az izr. templomban hálaadó istentisztelet volt. Dr. Schweitzer József pécsi főrabbi tartott magas színvonalú ünnepi beszédet. Méltatlan a nép jelentőségét, kiemelve azt, hogy az életben maradt bajtársakra milyen kötelességek hárulnak az elhunyt bajtársak hozzátartozóival szemben, továbbá azt, hogy az u. n. öreg-század kereljei, szemben más hasonló századok kereljeivel, emberek tudnak maradni az emberségségben. Az istentiszteleten a kántori funkciókat Binn Benjámin Vilmos főkantor látta el, amelyen megrázó erővel recitálta az El mólé ráchnamot és más zsoltárokat. Délben bajtársi halebéd volt. Ezt követően közgyűlés volt, melyen elhatározták a bajtársi kapcsolatok minél szorosabbra fűzését.

— **Palacsintai Általános Iskolában.** Nagy érdeklődés mellett mutatták be legutóbb a nyírbátori zsidóság előtt a Keren Kajemeli: Nagy ígért című hangosfilmjét. A bemutatón nemcsak Nyírbátor zsidósága, hanem demokratikus keresztény társadalma részéről nagy számmal vettek részt. Dr. Grünberger László, a KKKL ki-küldöttje mondott nagyhatású beszédet.

— **Herzl-ünnepély Nagyecse-zen.** Az elmúlt napokban emlékeztet meg Nagyecsed község zsidósága Herzl halálának évfordulójáról. Katz József, a helyi M. C. Sz. és a mizráchi elnöke megalakította a nagyecse-zenét. Utána Saul Friedlander mizráchi kiküldött tartotta meg beszámolóját a palacsintai helyzeletről. Beszámolója elején megemlékezett Herzl Tivadarról, majd ismertette az Erec Mizráchi megalakulását megelőző külpolitikai helyzetet. Beszámolt ercei lesvéreink harcáról, az Ország kulturális és gazdasági életéről, majd kérte a megjelenteket, hogy a legnagyobb áldozattal hozzák meg az Ország felépítéséért és a harcok megsegítéséért.

ZSIDÓ ÜRİKÖRÖK legmegbízhatóbb házasságközvetítője
GOLDNÉ
VII., Alsóerdő u. 8. sz. 2.
Telefon: 221-340.

NAGYFORGALMU SÜTÉSSÉI, vendéglővel, ingatlanokkal.

Férjhez menne

modor, szépnek tartott, uriaszony, hasznos, jászáról 50-60 as urhoz. „Nem halad” jelígre a kiadóba.

A VAC HIREI

A Wesselyi u. 44. sz. alatti iskola korábban megalakult a tornaterem.

Polgárok a szűkített figyelműt a ritmikus mozgások korlátozása, melyek maiban létező és szorosan d. u. 1/5 órák között, utána 6 órák a feladatok tornára követhetnek.

Az Alapítványi gyűlésünkben már a hó elején megkezdődött a tanítások a gyakorlatok, minden kedden és csütörtökön, ugyancsak 1/5-1/10 gyermekeknek és utána a felnőtteknek.

Beiratkozás a helyszínen vagy a VII., Erzsébet körút 26. sz. alatti központi sportterületen történik.

FUTBALL. A VAC I. futballcsapata 101 góllal a vereséget szenvedett a Csopói Pörge 1-0-1.

A VAC II. döntetlenül végzett a Ferencváros elleni bajnoki mérkőzésen, az ifjúsági szinten döntetlenül (1:1) végezte bajnokját az FSE ellen.

A KASE elleni előzőleg bajnoki mérkőzést a VAC I. szombaton játsza, d. u. 1/5 órák között a MÁVAG (Közbiztonság 45.) pályán. Előtte a VAC kézilabda csapata játszik bajnokját a Győztes ellen.

A VAC ifjúsági vasárnap d. e. 9 órákban játszik bajnokját a Pestorosi ellen a Vágóhid utcai pályán.

BOKA A VAC bokaról múlt vasárnap Pestújváron az ottani PSC ellen 3:3 arányban döntetlenül végeztek.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerés (árajavítás)

VII., Wesselyi u. 8., a régi házban

Gergely Miklós

aranyékszerés és ékszerés

VÉTELI Tel.: 422-345. ELADÁSI

„BRITANNIA” házasságközvetítő

megbízható, eredményes, csekély, előzetes. Podmaniczki-utca 27. földszint. Nyírbátor.

EGYEDÜLLŐ 58 éves volt világi textilés, pár ezer készpénzzel, olvasne egyedülálló, 52-56, fitigrán, konfekció varrónő. „Bedolgozó varrónő” jelígre a kiadóba.

KIMONDOTTAN CSINOS, önálló iparral bíró asszony hugom részére keresek komoly existenciával bíró 42-45 éves finom, kulturált életű srácot. „Komoly 261” jelígre a kiadóba.

Megnősülne

35 éves, jó pozícióban lévő, némi más teremtés tisztviselő. Csinos, jó módú leány vagy asszony kimerítő választást látom, a legteljesebb diszkreció mellett. „Mihály az eretel” jelígre a kiadóba.

Férjhezmenne

Irodának, rendelőnek, alkalmas lakással, jószolgálat, csinosnak mondható uriaszony. Ideális övezre, 50-56, igazán önállóan bíró asszony urhoz, vidókra is. „Én is dolgozom” jelígre a kiadóba.

Negyvenéves Iparos-kereskedő

komoly, becsületes, tehetséges üzemen, vevőkörrel, becsületes lakással, üzemi létesítmény szükséges hozzávalóval rendelkező feleséget keres. Szép és jó megjelölésű leány vagy asszonyt 35 évesig. „Rövidsárga vágyom” Blockneth, Borsos 75. ut. 31.

JÓCSALÁDBÓL váró, kulturált, nagyon szép, otthonának élő tisztviselő barátom férjhezmenne. Csak komoly leveleket. „Megérlel 40-as” jelígre a kiadóba.

JÓBA orthodox körökkel összeköttetéssel bíró adósnak lehet megjelölés. Ajánlatot: „Megbízható 241” jelígre a kiadóba.

A HAPOEL M. S. E. hírel

E héten vasárnap csak két csapatnak volt bajnoki mérkőzése, melyeken szép játékkal érdekes bajnoki győzelmeiket aratták. Először csapattal a VII. ker. Harkálygyűlők győzelme volt az ellenfele, akiket állandó fölényvel, a kiképzett erőviszonyoknál kisebb gólkimaradással győztünk 2:0-ra.

A csapatunk első gólját a győzelmet aratott a REAC ellen 7:2-es gólkimaradással.

Az e héten induló női röplabda bajnokságnak szerke az országban több csapatnak indulnak. Budapestben négy csapatnak neveztek be. Vidéki csapatoknak mindenképpen pedig egy-egy csapatnak.

A szakzsárló HAPOEL új szakosztályként a vevő szakosztályt indította meg.

VALENTIN SÍRKÖZEM

Alapítva 1898. évben.

Üzem és raktár: X., Sirkert u. 29. (Új köztemetőnél). Tel.: 182-627

MODERN MŰKÖ-, MÁRVÁNY- és GRÁNIT-SÍRMELEK, MECEVÉK nagy választékban a legolcsóbban.

Társaságban legelőszértebb házasságközvetítő. **Doktorné**

Király u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

Ne bízza véletlenre sorsát.

Keresse céludatosan életét. Be-nősihet: győztesek, textil, divat-ár, csomag, cukor, cukor, vendéglő, cukrászdák, konzerv, sok más: közpénzhozomány, Darvasiánál, Sötétrom-utca 8. Telefon: 136-527.

Nincs társasága?

Szűk az ismeretségi köre?

Életét megváltoztat. Darvasiánál, Sötétrom-utca 8. Nőstue: orvos, ügyvéd, mérnök, diplomás művészeti tanácsos, békés, iparművész, telepeselek, közpénzhozomány, Darvasiánál, Sötétrom-utca 8. Telefon: 136-527.

Férjet keresek

55 év körül vallásos uriember szemé-lyében övez, gyermektelen sógor-nőnek, aki rendkívül jólelkű, szép külsejű. Főutonál régi üzlet tulajdo-nosa, szépen berendezett lakással. „Jé-lelke 248” jelígre a kiadóba.

Férjhezadnám

Tisztviselő nővéremet biztos egzisztenciájú ötvenes urhoz öt-ezenrel. „Főbérlet lakással” jel. Boroshoz, Andrassy-ut 54.

CSINOS, barna, egyedülálló tisztviselő, nyugdíjas, állásban, 1200 Ft fizetéssel, lakással, jó háziasszony, férjhezmenne in-telligens, komoly, állásban lévő uriemberhez. „Jó feleség 48-55-ig” jelígre a kiadóba.

IPARI ÉS KERESKEDELMI szakmával rendelkező, érettségi-zett, magányos, megfelelően benősülne.

„Anyagi hozzájárulással” jel-igére a kiadóba.

VALÓFÉLBE lévő világi ke-reskedő keres házasság céljából tisztaművelő, magányos, jólelkű, csinos nő 28-40-ig. „Ügyes, szolid, házias” jelígre a ki-adóba.

EGYEDÜLMARADT házias, la-kással rendelkező, jól fizetésű tisztviselő férjhezmenne hoz-záró, 50-55-ig, foglalkozással bíró uriemberhez, aki magától életét meg tudja tartani. „Megelégedett otthon” jelígre a kiadóba.

Szombattartó,

intelligens, nagyon csinos, jó állásban lévő muz. övezre, lakással, magányos életmódot, gyermeknek edesapát ke-res, 40-50 között, minden informá-ciót kibíró urak jelentkezését. „Meghitt otthon” jelígre a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Szeptember 16, csütörtök: Elul 12, péntek: 13, szombat: 14, va-sárnap: 15, hétfő: 16, kedd 17, szerda: 18, csütörtök: 19.

Szombaton, szeptember 18-án heti szidra: Kiszecé, háfióra: Jesája LIV, 1-10.

Imáldok:

Ima-házak	Pén-tek este	Szombat				Hétfő-este	
		reggel	d. e.	d. u.	este	reggel	este
Dobány	9/47	7/15	10	7	7/40	7	7
Rumbach	9/47	7/10	7	7/40	7	7	7
Bethlon	9/47	7/10	7	7/40	7	7	7
Csáky	9/47	7/10	7	7/40	7	7	7
Dózsa	9/47	7/10	7	7/40	1/2	7	7
Nagyfuv.	9/47	8	9/47	7/40	7	7	7
Páva	9/47	9	7	7/40	7	7	7
Zugló	9/47	7/10	7	7/40	7	7	7
Leányár.	9/47	7/15	10	7	7/40	7	7
Fiúvár.	9/47	7	7	7/40	7	7	7
Aggokh.	9/47	7/10	7	7/40	7	7	7

Péntek esti gyertyagyújtás:
6 óra 35 percek.

Budai Istentiszteletek. Szeptember 17, pénteken este 7 3/4 órák; szeptember 18, szombaton délelőtt 1/11 órák. Hétfőn napokon 7 órák; szombat délelőtt 1/8 órák. (Tó-naolvasó napokon 7 órák), hétfőnap este 7 órák. A II., Torockó-u. 6/b. sz. a. imház-ban szombaton reggel 1/9 órák. Istentiszteletek helye. III., Kunfi Zsigmond-u. 49; Bocskay-ut 37; II., Torockó-u. 6/b. (csak péntek este és szombat); II., Fő-u. 12. sz. a. (csak péntek este).

Óbudai Istentiszteletek kez-dele a Lajos-utcai templomban: péntek este 3/47 óra, szombaton délelőtt 9 órák.

ZSIDÓ MUZEUM NYITVA:

Csütörtök 10-19,
szombat 11-13,
vasárnap 10-13 óráig.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII., Sip-utca 12. — Telefon: 423-930.

Kiadóhivatalos:

A MAGYARORSZÁGI ISZRAELITAIK ORSZÁGOS IRODAJA

Felolós szerkesztő és felolós kiadó:

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem örl-zünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Előfizetési díjak:

Egy hónapra 5 Ft
Negyedévre 15 Ft
Félévre 30 Ft
Évesre 60 Ft
Külföldre: 1 hónapra 7 Ft

Postaalkarékpenziári csekk-számla: 26.209.

Nyomatott a Globus nyomdai mű-tató környezetében.

Budapest, VI., Aradi-utca 8.

Felolós vezető: Róza Ferenc.